

Volný čas a zájmová činnost dětí předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně

Petra Pastorková

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra PASTORKOVÁ**
Osobní číslo: **H10232**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Volný čas a zájmová činnost dětí předškolního
a mladšího školního věku ve Vsetíně**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti volného času a zájmové
činnosti a charakteristiky dětí předškolního a mladšího školního věku.
Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného
problému.
Realizace kvantitativního výzkumu.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HOFBAUER, Břetislav. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. Vývojová psychologie. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-195-X.

MATĚJČEK, Zdeněk a Marie POKORNÁ. Radosti a strasti: předškolní věk, mladší školní věk, starší školní věk. Jinočany: H+H, 1998. ISBN 80-86022-21-8.

PÁVKOVÁ, Jiřina et al. Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Eliška Suchánková, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

30. listopadu 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

3. května 2013

Ve Zlíně dne 19. února 2013

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 15.3.2013

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením = užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá volným časem a zájmovou činností dětí předškolního a mladšího školního věku ve městě Vsetín. Hlavním cílem práce je zmapování nabídky zájmových činností pro děti předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně. Dalším záměrem této práce je zefektivnit a doplnit nabídku zájmových kroužků ve Vsetíně, aby se tato nabídka stala pro děti zajímavější, žádanější a kvalitnější. V bakalářské práci jsou definovány základní pojmy související s touto problematikou, především pojem volný čas a zájmová činnost a dále je v této práci specifikován předškolní a mladší školní věk dětí. Prostřednictvím dotazníkového šetření je snaha zjistit, zda rodiče jsou dostatečně informováni o nabídce možných aktivit ve Vsetíně, zda těchto možností využívají. Cílem dotazníkového šetření je mimo jiné také zjistit, jakým způsobem děti nejraději tráví svůj volný čas a které zájmové kroužky ve svém volném čase navštěvují.

Klíčová slova: volný čas, zájmová činnost, děti předškolního věku, děti mladšího školního věku, město Vsetín

ABSTRACT

This bachelor's thesis deals with free time and free time activities of pre-school aged and primary school aged children in the town of Vsetín. The main aim of the thesis is to map the range of free time activities available to these children. The thesis also looks at the offer of clubs and societies existing in Vsetín and it suggests ideas how to enlarge and improve this offer to make it more attractive and interesting for the children. Apart from this, the thesis includes definitions of basic terms which are related to the topic of leisure time and leisure activities. The definition and specification of pre-school age and primary school age are also included. Moreover, a survey made via questionnaires is included. The goal of this survey is to find out to what extent the parents are informed about the offer of free time activities for their children in Vsetín and whether they use these opportunities. Another aim of the survey is to find out how the children like to spend their leisure time and which clubs and societies they like to visit.

Keywords: free time, free time activity, children of pre-school age, children of primary school age, town Vsetín

Děkuji Mgr. Elišce Suchánkové, Ph. D. za odborné vedení a cenné připomínky k mé bakalářské práci. Velké poděkování patří celé mé rodině za trpělivost a podporu po celou dobu mého studia.

„Volný čas je nejdůležitější součást našeho života.“

Denis Diderot

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VOLNÝ ČAS	12
1.1 DEFINOVÁNÍ VOLNÉHO ČASU	12
1.2 FUNKCE VOLNÉHO ČASU	13
1.3 ČINITELÉ OVLIVŇUJÍCÍ VOLNÝ ČAS	15
2 ZÁJMOVÁ ČINNOST	17
2.1 DEFINOVÁNÍ ZÁJMOVÉ ČINNOSTI	17
2.2 DRUHY ZÁJMOVÝCH ČINNOSTÍ.....	18
2.3 ORGANIZAČNÍ FORMY ZÁJMOVÝCH ČINNOSTÍ.....	20
2.4 INSTITUCE ZAJIŠŤUJÍCÍ ZÁJMOVOU ČINNOST	21
3 SPECIFIKA PŘEDŠKOLNÍHO A MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU DÍTĚTE	24
3.1 DÍTĚ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	24
3.2 DÍTĚ MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU	26
3.3 TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU A ZÁJMOVÉ ČINNOSTI DÍTĚTE PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	28
3.4 TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU A ZÁJMOVÉ ČINNOSTI DÍTĚTE MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU	29
4 NABÍDKA ZÁJMOVÝCH ČINNOSTÍ PRO DĚTI PŘEDŠKOLNÍHO A MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU VE VSETÍNĚ	31
4.1 ORGANIZOVANÁ ZÁJMOVÁ ČINNOST VE VSETÍNĚ.....	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
5 METODOLOGIE VÝZKUMU	39
5.1 CÍLE VÝZKUMU	39
5.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	39
5.3 VÝZKUMNÁ METODA	40
5.4 VÝZKUMNÝ VZOREK.....	41
5.5 METODA ZPRACOVÁNÍ DAT.....	42
6 ANALÝZA A INTERPRETACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	43
6.1 VYHODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH POLOŽEK DOTAZNÍKU.....	43
6.2 VÝSLEDKY A JEJICH INTERPRETACE, DOPORUČENÍ	62
ZÁVĚR	65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	66

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	69
SEZNAM OBRÁZKŮ	70
SEZNAM TABULEK.....	71
SEZNAM PŘÍLOH.....	72

ÚVOD

Tato bakalářská práce je zaměřena na problematiku volného času a zájmových činností dětí předškolního a mladšího školního věku a nabídky těchto činností ve městě Vsetín.

Děti mají v dnešní době dostatek volného času a často se stává, že jej neumí efektivně využívat. Domníváme se, že smysluplná náplň trávení volného času u dětí hraje velmi důležitou roli v jejich vývoji a rozvoji. Zájmové kroužky by měly být již od předškolního věku přirozenou součástí života dětí. V kolektivu získává dítě životní zkušenosti a rozvíjí dovednosti, které jinde nemůže získat. Také školní prostředí, zájmové kroužky, které mohou být zaměřeny na sport, výtvarnou, hudební či jinou činnost a organizace zajišťující zájmovou činnost, mají velkou moc učit děti, aby aktivně trávily volný čas a neseděly doma u televizních obrazovek či počítačů.

Cílem této práce je zmapovat nabídku zájmových činností pro děti předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně. Dalším z cílů práce je zjistit, zda nabídku rodiče těchto dětí dostatečně znají, a zda ji s dětmi využívají. Dále v bakalářské práci zjišťujeme, jestli je pro rodiče důležité, aby děti navštěvovaly zájmové kroužky, jaké zájmové kroužky děti preferují a v neposlední řadě také to, jak děti nejraději tráví svůj volný čas.

Přínos práce spatřujeme v tom, že v rámci dotazníkového šetření chceme zjistit, jaké zájmové kroužky pro děti předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně chybí, čím by se měla nabídka doplnit a zefektivnit.

Teoretická část obsahuje čtyři hlavní kapitoly, které se dále člení do podkapitol. V první kapitole se zaměřujeme na pojem volný čas, funkce a jednotlivé činitele volného času. Druhá kapitola se zabývá zájmovou činností a uvádí jednotlivé druhy, organizační formy zájmových činností a přehled institucí zabývajících se zájmovou činností. Následující kapitola se soustředí na charakteristiku dětí předškolního a mladšího školního věku a jejich možnosti trávení volného času. V poslední čtvrté kapitole jsou shrnuty možnosti zájmových činností pro děti předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně.

V empirické části se zabýváme metodologií výzkumu zahrnující cíle výzkumu, výzkumné otázky, metody, výzkumný soubor a metodu zpracování dat. Další kapitolou je analýza, interpretace, doporučení a závěrečné shrnutí dotazníkového šetření distribuovaného rodičům dětí předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VOLNÝ ČAS

V rámci první kapitoly představíme a vysvětlíme pojem volný čas, vymežíme jednotlivé funkce volného času a jednotlivé činitele ovlivňující trávení volného času.

1.1 Definování volného času

Této problematice se v současné době věnuje mnoho autorů a existuje množství definic, které vysvětlují pojem volný čas.

Volný čas je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život. Někdy se vymezuje jako čas, který zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností. Přesnější a úplnější je však jeho charakteristika jako činnosti, do níž člověk vstupuje s očekáváním, účastní se jí na základě svého svobodného rozhodnutí, a která mu přináší příjemné zážitky a uspokojení. Jako hlavní funkce volného času se uvádějí: odpočinek (regenerace pracovní síly), zábava (regenerace duševních sil), rozvoj osobnosti (spoluúčast na vytváření kultury). (Hofbauer, 2004, s. 13)

Pávková (2008, s. 9) uvádí, že *ve volném čase je možnost se věnovat činnostem, které máme rádi, baví nás, uspokojují, přinášejí radost a uvolnění. Prostě je dělat chceme a můžeme.*

Podle Pedagogického slovníku je volný čas definován jako *Čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku).* (Průcha, Walterová a Mareš, 2003, s. 274)

Podle Spousty (1996a, s. 12) je volný čas chápán jako charakteristický znak individua, který se u jedince uskutečňuje jen v poměru k pracovním a mimopracovním činnostem.

Vážanský (2001, s. 29–30) ve své knize uvádí dva hlavní směry volného času, a to pozitivní a negativní chápání volného času. Negativní volný čas znamená zbývající dobu po pracovní či studijní činnosti, úkolech v domácnosti a po vykonání základních fyziologických potřeb. Zato pozitivní volný čas je charakterizován jako určitý časový prostor, ve kterém čas pro jedince znamená svobodu. V něm si může jedinec nezávisle na jakýchkoli povinnostech svobodně dělat, co chce, bez jakéhokoli nucení.

I přes nepatrné rozdíly vidíme, že definice volného času jsou si hodně podobné. Nejvíce se ztotožňujeme s definicí od Pávkové. Volný čas je doba, kterou člověk využívá podle svých zájmů například k odpočinku, zábavě, zájmovým činnostem, vzdělávání a podobně. Z hlediska dětí do volného času nezařazujeme vyučování, sebeobsluhu, péči o zevnějšek a osobní věci, povinnosti spojené s provozem domácnosti, rodiny, výchovného zařízení. Volný čas je určitě důležitou součástí života každého člověka.

1.2 Funkce volného času

Dle Hradečné (1998, s. 66) se ve volném čase rozlišují tři základní funkce:

- **odpočinek** – představuje celkovou relaxaci jak fyzickou, tak duševní, osvobození od únavy, dodání síly;
- **zábava** – uspokojování potřeb (touha po romantice, přátelství, po zážitku);
- **vlastní rozvoj člověka** – rozum, vůle, cit.

Pávková (2008, s. 39-41) vymezuje funkce volného času jako funkce výchovně-vzdělávací, zdravotní, sociální a preventivní.

Výchovně-vzdělávací funkce

Prostřednictvím pestrých a zajímavých činností se děti motivují k společensky žádoucímu využívání volného času, k získávání nových vědomostí, dovedností i návyků, a tím i k rozvoji poznávacích procesů a k celoživotnímu vzdělávání. (Pávková, 2008, s. 40) Jakékoliv úspěchy v těchto zájmových aktivitách přináší dětem pocit uspokojení a příležitost k seberealizaci. V rámci prohlubování těchto zkušeností si vytváří svůj vlastní názor na život.

Zdravotní funkce

Podporuje vytvářet zdravý životní styl, který dosáhneme například vhodným usměrňováním režimu dne, kdy přiměřeně střídáme činnosti různého charakteru (duševní a tělesné činnosti, práci a odpočinek, činnosti organizované a spontánní). Velký význam je kladen na pobyt na čerstvém vzduchu a častém pohybu. Pohybové, či sportovní aktivity kompenzují dlouhé sezení při vyučování. Ke zdravému duševnímu vývoji je důležité činnosti vykonávat v příjemném prostředí, v pohodě, mezi oblíbenými lidmi.

Sociální funkce

Tuto funkci lze chápat jako péči o děti v době, kdy jsou jejich rodiče v zaměstnání nebo mají jiné povinnosti. Nebo také jako možnost utvářet bohaté a žádoucí sociální vztahy. Součástí sociální funkce je i nácvik komunikativních dovedností, rozvoj sociálních kompetencí či seznamování se s pravidly společenského chování.

Preventivní funkce

V poslední době se klade důraz na prevenci sociálně-patologických jevů, a to v následujících oblastech: drogová závislost; alkoholismus a kouření; virtuální drogy (počítače, televize); kriminalita a delikvence; patologické hráčství (gambling); xenofobie, rasismus nebo v záškoláctví; či šikanování. Prevence je chápána ve třech rovinách. Primární prevence je určena celé populaci, která není nijak kriminálně riziková či narušená. Sekundární prevence představuje činnosti vyvíjené na kriminálně rizikové jedince či skupiny, u kterých je zvýšená pravděpodobnost, že budou nositeli závadové činnosti nebo oběťmi. A terciární prevence se zaměřuje na léčení a zabránění recidivy.

Vážanský (2001, s. 36-38) ve své knize uvádí podrobnější členění funkcí volného času od německého pedagoga volného času H. W. Opaschowského:

- **rekreace** – potřeba zotavení, nabrání sil, upevňování zdraví a uvolnění;
- **kompence** – potřeba rozptýlení a potěšení, odstranění námahy;
- **edukace** – potřeba poznání, dalšího vzdělávání, touha po zážitcích;
- **kontemplace** – potřeba klidu, pohody, porozumění sobě samému;
- **komunikace** – potřeba kontaktu, vyhledávání sociálních vztahů;
- **integrace** – potřeba po společnosti, začleňování se, hledání jistoty a stability;
- **participace** – potřeba angažovanosti, kooperace, solidarita;
- **enkultura** – potřeba kreativního rozvoje, uplatnění, prosazování myšlenek, řešení problémů, fantazie, podpora schopnosti vyjádření.

Tyto funkce podle H. W. Opaschowského sice tvoří jednotný celek, ale dělí se ještě do dvou skupin. Funkce rekreace, kompenzace, edukace a kontemplace mají individuální cha-

rakter, zatímco funkce komunikace, integrace, participace a enkulturace spíše všeobecný charakter.

1.3 Činitelé ovlivňující volný čas

Osobnost člověka se postupně vytváří působením různých činitelů. Nejvýznamnějším výchovným činitelem dětí je rodina, na ní navazuje škola, vrstevnické skupiny, instituce pro výchovu mimo vyučování nebo také hromadné sdělovací prostředky. Všechny tyto činitelé ovlivňující volný čas se navzájem prolínají, doplňují a ovlivňují. (Pávková, 2008, s. 33)

Rodina

Rodina jako primární sociální skupina je pro rozhodující většinu dětí a mladých lidí také prvotním prostředím volnočasového života a výchovy, zásadně se podílejí na formování jejich osobnosti. (Hofbauer, 2004, s. 56)

Rodina opatřuje hmotné podmínky a sociální ochranu. Děti jsou vychovávány a vzdělávány a rodiče v nich rozvíjí mezilidské vztahy. (Hofbauer, 2004, s. 56)

Na způsob trávení volného času v rodinách má vliv životní styl a sociální postavení rodiny. Velmi důležité je, aby každá rodina měla aktivní přístup k tomu, aby jejich děti svůj volný čas prožívaly smysluplně. Je žádoucí se ve volném čase podílet na společných aktivitách, jako jsou například různé společenské hry, výlety s dětmi, setkávání se s příbuznými a přáteli, návštěva divadel a koncertů. Rodiče by měli cílevědomě reagovat na potřeby a zájmy dětí a jim umožnit se k takovým činnostem přihlásit a zároveň je podporovat. (Hofbauer, 2004, s. 61)

Škola

Škola je vzdělávací a výchovná instituce, která se významným způsobem podílí na trávení volného času dětí a mládeže. Škola volnočasové aktivity dětí směřuje tak, aby byly užitečné v dalším jejich životě. Dle Hofbauera (2004, s. 69-72) většina škol v posledních letech realizuje pro žáky příležitostné, jednorázové volnočasové činnosti (mezi ně patří například návštěvy historických památek, sportovních akcí, školy v přírodě, školní slavnosti a jiné) soutěže nebo pravidelné zájmové činnosti (zájmové kroužky, sportovní družstva).

Další instituce pro volný čas dětí a mládeže

Tyto instituce doplňují působení rodiny a školy. Jsou to především: střediska pro volný čas dětí a mládeže, domovy mládeže, dětské domovy, základní umělecké školy, jazykové školy, tělovýchovné a sportovní organizace, různá občanská sdružení dětí a mládeže, komerční organizace. Činnost těchto institucí se vyznačuje převážně dobrovolnou účastí v některé z nabízených druhů zájmové činnosti všestranného obsahu. (Hofbauer, 2004, s. 82)

Vrstevnícké skupiny

Vrstevnícké skupiny mají významnou úlohu v životě dětí a mládeže. Velkým vlivem se také podílí na kvalitě a způsobu prožívání volného času. Jedná se o skupinu dětí nebo mladých lidí přibližně stejného věku, podobného zájmu a přibližně stejného sociálního postavení. Skupiny svým členům poskytují zázemí a ochranu, pomáhají k vytváření sociálních vztahů a osvojování si pozitivních hodnot. Skupina může mít na děti a mládež pozitivní, ale i negativní vliv. Důsledkem negativního působení se stává antisociální a delikventní chování (bandy, gangy). (Hofbauer, 2004, s. 99)

Hromadné sdělovací prostředky

Součástí volného času dětí a mladých lidí se stávají hromadné sdělovací prostředky neboli masmédiá. Kromě volného času se s nimi děti denně setkávají v rodině a ve škole. V posledních desetiletích doplnila tradiční média (knihy, časopisy, film, rozhlas, televize) média spojená s rozvojem elektronických technologií (mobilní telefony, počítače, internet). Hromadné sdělovací prostředky působí na děti již od předškolního věku a ovlivňují velkou skupinu lidí najednou. Prostřednictvím médií děti získávají různorodé informace o světě dospělých i vrstevníků, uspokojují svoje zájmy a využívají nových způsobů oddechu a zábavy. Média ve volném čase dětí a mládeže mají i negativní vliv. Každodenní využívání může vést k závislosti na nich a k potlačení vlastních zájmových činností. (Hofbauer, 2004, s. 128 – 137)

2 ZÁJMOVÁ ČINNOST

Druhou kapitolu věnujeme zájmové činnosti. Definujeme pojem zájmová činnost, zaměřujeme se na druhy zájmových činností, organizační formy a jednotlivé instituce, které zajišťují zájmovou činnost.

2.1 Definování zájmové činnosti

Náplň volného času je u mnoha jedinců tvořena zájmovou činností, která poskytuje každému z nás příjemné zážitky a uspokojení. *Pedagog při práci s dětmi a mládeží vytváří podnětné prostředí, ve kterém mohou uplatňovat své zájmy ve shodě se sklony, schopnostmi a potřebami. Přispívá tak k vytváření pocitu uspokojení a seberealizace. Jde o jednu z cest vedoucích k aktivnímu odpočinku.* (Spousta, 1996b, s. 20)

Zájmové činnosti jsou aktivity, které se zaměřují na uspokojování a rozvíjení potřeb, zájmů a schopností jedince. Na rozdíl od zábavy či odpočinku mají vždy aktivní charakter a významným způsobem ovlivňují osobnost. (Němec, 2002, s. 23)

Pávková (2008, s. 92) definuje zájmové činnosti podobným stylem jako *cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností. Mají silný vliv na rozvoj osobnosti i na správnou společenskou orientaci.*

Průcha, Mareš a Walterová (2003, s. 306) zájmovou činnost charakterizují jako *pěstování a rozvíjení specifických sklonů, zájmů a koníčků v zařízeních pro výchovu mimo vyučování, jako součást neformálního vzdělávání; či v individuálních činnostech jednotlivců jako součást informálního vzdělávání.*

Zájmové činnosti se podílí na naplňování volného času dětí a ostatních účastníků organizovaných aktivit, a také k rozvíjení, navozování a usměrňování jejich zájmů. Zájmová činnost podporuje a rozvíjí samostatnost, tvořivost a zdravou společenskou aktivitu. Zájem představuje stálé zaměření osobnosti buď k zajímavému předmětu či činnosti, kterým přikládá jedinec zvláštní význam a hodnotu, a které mu přináší příznivé citové naladění a uspokojení. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, s. 163,164)

2.2 Druhy zájmových činností

Zájmy můžeme dělit dle různých kritérií – podle úrovně činnosti, časového trvání, koncentrace, společenské hodnoty a podle obsahu.

Podle úrovně činnosti členíme zájmy na **aktivní** (produktivní) a **receptivní**. Za aktivní označujeme zájmy, při kterých se sami jedinci podílí na činnosti (např. hraní fotbalu, kreslení, zpěv, soutěže). Receptivní zájmy jsou takové, kterých se jednotlivci účastní pouze jako diváci nebo posluchači (např. filmové představení, koncerty, výstavy, divadla, přednášky). (Pávková, 2008, s. 93)

Intenzitou zájmu se vymezuje jeho kvalita. Dle tohoto kritéria rozlišujeme zájmy **hluboké** a **povrchní**. Hlubokým zájmem chápeme úsilí, které jedinec vynaloží k uspokojení zájmu. Tyto zájmy výrazně rozvíjejí poznání, zdokonalují dovednosti a obohacují jeho citový život. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, s. 167)

Z hlediska časového trvání označujeme zájmy **krátkodobé**, **dočasné** či přechodné a zájmy **trvalé**. Vývoj jedince a jeho zrání má velký vliv na intenzitu zájmu a délku jeho trvání. Podle míry koncentrace rozlišujeme zájmy **jednostranné** a **mnohostranné**. Zjednodušeně lze označit mnohostranné zájmy za povrchní a jednostranné zájmy za hluboké. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, s. 167)

Další dělení je z hlediska společenských norem, tedy na zájmy **žádoucí** a **nežádoucí**. Zájmy žádoucí směřují k rozvoji osobnosti, talentu, naopak zájmy nežádoucí se neslučují s platnými společenskými a právními normami. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, s. 167)

Dle Pávkové (2008, s. 93 – 97) zájmové činnosti podle obsahu dělíme na:

- **společenskovědní** – činnosti, které vedou k poznání aktuálního společenského dění, některých historických souvislostí, jedná se o výchovu k vlastenectví, k partnerství, k rodičovství, dále jde o společenskou výchovu, sběratelství a jazykovědu (návštěva památných míst, získávání informací o významných osobnostech, dodržování lidových tradic, publicistika, studium cizích jazyků, atd.).
- **pracovně-technické** – činnosti, které pomáhají zdokonalovat manuální dovednosti, rozšiřují vědomosti o technické poznatky a využití těchto znalostí v praxi, rozvíjí v dětech technické myšlení a představivost (práce se stavebnicemi, mo-

delářské práce, příprava pokrmů, montážní činnosti, drobné opravy pomůcek, atd.).

- **přírodovědně-ekologické** – činnosti vytvářejí kladný vztah k přírodě a k její ochraně (pěstitelské práce, chovatelství, pozorování přírody, specializované zájmové činnosti jako rybářství, včelařství a myslivost, atd.)
- **estetickovýchovné** – činnosti, které se zaměřují na rozvoj výtvarného, hudebního, literárního, dramatického a hudebně-pohybového projevu, na kulturu chování a výchovu vkusu a rozvoj tvořivosti. Tyto činnosti se dělí do třech okruhů, a to na: výtvarné zájmové činnosti (malba, kresba, grafické techniky, dekorativní techniky), hudební zájmové činnosti (zpěv, hra na hudební nástroje, tanec) a literárně-dramatické zájmové činnosti (četba, vypravování, přednes, literární a dramatická tvorba nebo návštěva kulturních představení).
- **tělovýchovné, sportovní a turistické** – činnosti tohoto zaměření přispívají k fyzické zdatnosti a psychické odolnosti jedinců. *Možnost poznávat různé druhy sportu podněcuje děti k jejich aktivnímu provozování a ve značné míře tak přispívá k tomu, aby se pohyb stal i v dospělosti nezbytnou potřebou.* (Pávková, 2008, s. 97) Do tohoto okruhu patří kondiční cvičení, gymnastika, atletika, sportovní hry, pohybové hry, sezonní sporty (plavání, bruslení, lyžování, apod.), turistika, cykloturistika, návštěvy nebo sledování sportovních soutěží.
- **spojené s výpočetní technikou** – činnosti, které zaujímají v dnešní době významné postavení, rozvíjí logické uvažování a počítačové dovednosti.

Dle Němce (2002, s. 24) se obsah zájmové činnosti liší dle věku dětí a mládeže, ale také podle vyspělosti jedince. Mladším žákům je potřeba předložit k výběru řadu zajímavých a rozmanitých činností, neboť jejich zájmy nejsou ještě diferencované. Typický projev tohoto věku je touha po něčem novém a nadšení pro novou aktivitu. S rostoucím věkem dítěte se zájmy vyhraňují a prohlubují. *Účast dětí na hodnotné a pedagogicky vedené zájmové činnosti od počátku zahájení školní docházky vytváří postupně návyk zabývat se i v pozdějším věku a v dospělosti užitečnou činností a vhodně využívat volný čas.* (Němec, 2002, s. 25)

2.3 Organizační formy zájmových činností

Zájmová činnost pravidelná

Aktivity v pravidelné zájmové činnosti se opakují v pravidelných intervalech, jednou za týden, za 14 dní, za měsíc, pod vedením kvalifikovaného pedagoga.

V rámci pravidelných činností si účastníci osvojují nové vědomosti, dovednosti a obvykle na závěr školního roku dostávají osvědčení o činnosti. (Hofbauer, 2004, s. 21)

Dle Spousty (1996b, s. 20) se lidé sdružují v pravidelných zájmových činnostech nejen kvůli zájmovému zaměření, ale také proto, že se zde setkávají s lidmi podobných zájmů, se kterými mohou komunikovat, navazovat kontakty a vytvářet přátelské vztahy.

Němec (2002, s. 24) pravidelné zájmové činnosti dále dělí na:

- **pravidelné činnosti, které jsou organizovány v relativně stálých zájmových útvarech** – kroužek, oddíl, klub, soubor, třída ZUŠ;
- **pravidelné činnosti, které mají individuální charakter** – hra na hudební nástroj, výuka cizích jazyků či zájmová činnost vykonávaná s rodiči.

Zájmová činnost příležitostná

Aktivity pestrého tematického zaměření se konají nepravidelně, nebo v dlouhých časových intervalech, například jednou za rok, a jsou přímo řízené pedagogem.

Zájmové činnosti příležitostné Němec (2002, s. 24) rozlišuje na:

- **příležitostné činnosti, které jsou organizované jako jednorázová či cyklická kolektivní akce** – lyžařské, plavecké, taneční kurzy, letní tábory nebo přednáškové cykly;
- **příležitostné činnosti, které mají individuální charakter** – četba knih, sledování televize, poslech hudby či návštěva kulturních akcí.

Zájmová činnost spontánní

Jedná se o činnosti, které jsou sice pod odborným pedagogickým dohledem, ale pedagog ovlivňuje tyto činnosti pouze nepřímou, tedy aktivitu motivuje, sleduje jejich průběh a zasahuje v případě ohrožení zdraví či bezpečnosti. Spontánní aktivity jsou volně přístupné všem zájemcům, kteří mohou do zařízení dle provozní doby kdykoli přijít a odejít.

Spontánní aktivity – volně přístupná hřiště a sportoviště, herny, knihovny, internetové kavárny, posilovny, atd. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, s. 168-169)

2.4 Instituce zajišťující zájmovou činnost

V této podkapitole popisujeme jednotlivé instituce, které uskutečňují zájmovou činnost. Jedná se o školská zařízení pro zájmové vzdělávání (školní družiny, školní kluby a střediska volného času), výchovná a ubytovací zařízení (domovy mládeže, dětské domovy) a další subjekty zajišťující zájmovou činnost (např. základní umělecké školy, jazykové školy, neziskové organizace a další).

Školní družiny

Školní družiny jsou určené pro děti mladšího školního věku na prvním stupni základní školy. Družiny zajišťují funkci výchovnou, zdravotní, ale také funkci sociální, neboť poskytují dětem bezpečnost v době, kdy jsou jejich rodiče v zaměstnání. Nabízí dětem širokou nabídku různých zájmových činností a pohybových aktivit. (Němec, 2002, s. 21)

Školní kluby

Školní kluby jsou určeny dětem středního školního věku na druhém stupni základní školy. Mezi aktivity školních klubů patří zájmové činnosti ve formě různých kroužků, dále akce příležitostné nebo nabídku spontánních činností. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, s. 147)

Činnost školní družiny a školního klubu navazuje specifickým způsobem na vzdělávací činnost základní školy. Není však přímým pokračováním vyučování, ani ho nenahrazuje. (Pávková, 2008, s. 114)

Střediska pro volný čas dětí a mládeže

Ke střediskům pro volný čas dětí a mládeže patří také domy dětí a mládeže (subjekty s širokou zájmovou působností) a stanice zájmových činností (subjekty zaměřené pouze na jednu zájmovou oblast). (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, s. 142)

Podle Němce (2002, s. 22) jsou to zařízení, která realizují zájmové činnosti pod odborným pedagogickým vedením. Organizují pravidelnou, příležitostnou i spontánní zájmovou činnost a jsou otevřena všem věkovým skupinám.

Domovy mládeže

Domovy mládeže jsou školní instituce, které poskytují středoškolské mládeži ubytování, stravování a výchovu. Mohou být provozovány samostatně nebo jako součást školy. Tato zařízení jsou určena především studentům, kteří nemohou do školy denně dojíždět. Jejím cílem je udržet zájem studentů o vybraný směr studia a vést je ke smysluplnému využívání volného času. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, s. 148)

Dětské domovy

Dětské domovy jsou zařízení zajišťující ústavní výchovu. Jsou určeny pro děti ve věku od 3 do 18 let, popř. do ukončení přípravy na povolání, nejdéle do 26 let. Jedním z cílů dětských domovů je dětem poskytnout možnosti k vhodnému využívání jejich volného času, rozvíjet a zdokonalovat jejich zájmy. Děti se tak mají možnost zapojit do zájmové činnosti v různých typech výchovných zařízení a organizací. (Němec, 2002, s. 22)

Základní umělecké školy

Základní umělecké školy, v minulosti nazývané lidové školy umění, jsou sice školská zařízení, ale účast na výuce v nich je dobrovolná a koná se v mimoškolní době. Tyto zařízení poskytují základy v oborech: hudebních, hudebně-pohybových, literárně-dramatických a výtvarných. (Němec, 2002, s. 22)

Jazykové školy

Jazykové školy poskytují výuku cizích jazyků. Slouží například pro přípravu na studium na středních a vysokých školách. (Němec, 2002, s. 22)

Volný čas dětí a mládeže může být dále ovlivňován církví a náboženskými společenstvími (salesiánská střediska mládeže, sdružení evangelické mládeže, atd.), nestátními neziskovými organizacemi či organizacemi založenými na komerčním základě.

Nestátní neziskové organizace

Tyto organizace svou činností podstatným způsobem doplňují a obohacují výchovně-vzdělávací činnost škol, školských zařízení i rodin. Poskytují dětem a mládeži možnost rozvíjet jejich dovednosti, schopnosti a připravovat je na budoucí život. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, s. 150) Některé organizace působí na celém území ČR, ale existují i organizace s celosvětovou působností – Sokol, Pionýr, Skaut, YMCA.

Další subjekty

Mezi další subjekty patří různí organizátoři a provozovatelé nabídky volnočasových aktivit na komerčním základě. Zaměřují se na získávání dovedností například v oblasti jazykových znalostí, hudebního vzdělání, tanečního a pohybového výcviku, rekreačních pobytů, a další. Mezi komerční organizace také patří různá kulturní centra, zábavní střediska, diskotéky, cestovní kanceláře, apod. (Němec, 2002, s. 23)

3 SPECIFIKA PŘEDŠKOLNÍHO A MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU DÍTĚTE

V této kapitole se věnujeme dětem předškolního a mladšího školního věku. Zaměřujeme se na specifika vývoje dítěte a na způsob trávení volného času.

3.1 Dítě předškolního věku

Langmeier a Krejčířová (2006, s. 87) uvádí, že předškolní věk dítěte lze chápat dvěma způsoby. V širokém smyslu slova jde o celé období od narození až do vstupu do školy a v užším slova smyslu se jedná o tzv. „věk mateřské školy“, tedy období od tří do šesti nebo sedmi let. Předškolní věk dítěte hraje významnou roli ve vývoji jedince, nejedná se pouze o přípravnou dobu na vstup do školy, ale jde i o přípravu na celý pozdější život.

Motorický vývoj

Z hlediska pohybových schopností u dítěte předškolního věku dochází k velkému zdokonalení a zlepšení v pohybové koordinaci. Předškolní dítě dobře běhá po rovině i po nerovném terénu, skáče, leze po žebříku, chodí po špičkách, střídá nohy při chůzi do schodů a ze schodů, hází s míčem. (Španhelová, 2004, s. 9)

Větší zručnost dítěte se projevuje a zdokonaluje v sebeobsluze – oblékání, obouvání, osobní hygiena. Kromě hrubé motoriky dochází ke zpřesňování pohybů jemné motoriky. Vývoj ve zručnosti je patrný zejména v kresbě, která je stále vyspělejší. Kresba postavy tříletého dítěte připomíná zatím tzv. hlavonožce, ale kresba pětiletého či šestiletého dítěte odpovídá již reálnější představě. Postava má většinou již hlavu, trup, nohy, ruce, ústa, nos i oči. Je mnohem detailněji vypracovaná. (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 88)

Kognitivní vývoj

V tomto období dochází k velkému posunu v oblasti poznávacího rozvoje. Kolem čtyř let se dostává inteligence dítěte na úroveň názorného, intuitivního myšlení. Takovéto myšlení se projevuje tím, že je málo flexibilní, není přesné a dítě ještě plně nerespektuje zákony logiky. (Vágnerová, 2005, s. 174)

Kapacita paměti u předškolního dítěte se zvětšuje a zlepšuje se i její trvalost. Když dítě něco zaujme, dokáže si zapamatovat už i rozsáhlejší celky. Vnímání je zatím nepřesné, předškolní dítě už umí rozlišit základní barvy, výšky tónů, ale dosud nepřesně vnímá čas

a prostor. V tomto období mívá dítě velmi bohaté fantazijní představy, ty mu nahrazují chybějící znalosti. Udržet pozornost u předškolního dítěte je stále těžké, je potřeba něčím stimulovat, například zajímavými hračkami, obrázky či vyprávěním. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, s. 85)

Vývoj řeči

V řeči dítěte také dochází k velkému pokroku. Výslovnost u tříletého dítěte je ještě hodně nedokonalá, ale před začátkem školní docházky „patlavost“ u většiny dětí vymizí. Roste slovní zásoba a schopnost souvislého vyjadřování a gramatická správnost řeči. U dítěte roste zájem o mluvenou řeč. (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 88) Dítě rádo vypráví, zpívá písničky, říká básničky, poslouchá pohádky.

Emoční vývoj

Podle Vágnerové (2005, s. 196) *emoční prožívání předškolních dětí je charakteristické větší stabilitou a vyrovnaností, než jaká byla typická pro batolecí věk. Jejich citové prožitky bývají intenzivní, stále snadno přecházejí z jedné kvality do druhé, např. se střídá smích a pláč.*

Děti v tomto období bývají více pozitivně naladěné, tím pádem ubývá negativních emočních reakcí. Vztek a zlost se objevují zejména v kontaktu s vrstevníky, například při kumulaci příkazů a zákazů. Strach bývá spojený s rozvojem dětské představivosti, dítě si vytváří různé imaginární bytosti či strašidla. Děti se také v tomto období navzájem rády straší, tím vyvolávají pocity spojené s mnohdy příjemným vzrušením. U dětí se rozvíjí smysl pro humor, a také již dítě předškolního věku chápe míru nejbližší budoucnosti, takže se dokáže na něco těšit nebo na druhou stranu se budoucího dění obávat.

V předškolním věku se již rozvíjí jak emoční inteligence (dětí umí již částečně ovládat své citové projevy), tak vztahové emoce (v sociálních vztazích se začínají u dětí objevovat city, např. láska, sympatie, nesympatie, soucit či sounáležitost). (Vágnerová, 2005, s. 196 – 199)

Socializace

Rodina pro dítě zůstává stále nejvýznamnějším prostředím, v ní si dítě osvojuje základní způsoby sociálního chování. Děti předškolního věku se však učí novým sociálním dovednostem. *Rozvíjí se komunikace a zralejší způsoby interakce s jinými lidmi, než jsou*

rodiče, ať už jsou v nadřazené pozici, nebo jsou mu rovnocenní. I když rodinné prostředí stále zůstává privilegovaným zázemím, většina předškolních dětí je schopna se samostatně zařadit do jiných sociálních skupin a navázat zde vztahy, které nejsou závislé na rodičovských kontaktech. (Vágnerová, 2005, s. 202-203)

Vztahy k druhým dětem jsou však ještě většinou náhodné, přelétavé a málo trvalé. První skutečná kamarádství se vytváří až ke konci období. Nicméně každé dítě by mělo mít příležitost se stýkat s druhými dětmi, ať už ve školce nebo jinak, neboť jen ve společnosti druhých dětí se učí způsobům chování, které budou později velmi důležité. Ve styku s dětmi se naučí také pomáhat slabším, naučí se soupeřit, někdy vést a jindy se umět podřídít, spolupracovat a řešit vznikající konflikty kompromisem. (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 100)

3.2 Dítě mladšího školního věku

Langmeier a Krejčířová (2006, s. 117) charakterizují mladší školní věk dítěte dobu od 6–7 let, kdy dítě vstupuje do školy, do 11–12 let, kdy se objevují první známky pohlavního dospívání. Tento věk je obdobím téměř neomezených možností. Vstup do školy je velkou událostí každého dítěte. Mnoho věcí, lidí nebo činností je pro něho novým zážitkem a zkušeností a dítě se s tím musí srovnat. Pro většinu dětí to znamená také značnou zátěž, která roste zvětšujícími požadavky na vzdělání a na pracovní výkonnost.

Mladší školní období můžeme pojmenovat jako věk střízlivého realismu. *Na rozdíl od menšího dítěte, které je ve svém vnímání, myšlení i jednání hodně závislé na vlastních přáních i fantaziích, a na rozdíl od dospívajícího, pro kterého je často důležitější vědět, co by mělo být „správné“, je školák plně zaměřen na to, co je a jak to je. Chce pochopit okolní svět a věci v něm „doopravdy“.* Toto můžeme pozorovat jak v jeho mluvě, v kresbě, v písemných projevech, tak i ve hře. (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 118)

Podle Říčana (2004, s. 145) *je mladší školní věk období ve srovnání s tím, co předcházelo i co bude následovat, poměrně klidné, nebouřlivé a také šťastné.*

Motorický vývoj

Během celého období se u dětí velmi zlepšuje hrubá i jemná motorika. Dítě má velikou potřebu pohybu. Pohyby jsou rychlejší, přesnější, vytrvalejší. Roste zájem o pohybové hry

a sportovní výkony, u kterých je potřeba větší hbitost, silu i koordinaci (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, s. 86)

Dítě je pozornější, pečlivější, vše důkladně zkoumá a nevnímá již věci vcelku, ale vnímá je po částech, až do malých detailů. To se objevuje velmi často i v kresbě. Dítě kreslí vše, co vidí. (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 120-121)

Kognitivní vývoj

Na počátku školního věku okolo sedmi let (podle Piageta) je dítě už schopné skutečných logických operací. Toto logické usuzování se týká jenom konkrétních věcí a jevů, které si dítě umí názorně představit. Až kolem jedenácti let dokáže dítě vyvodit soudy formálně, i když si nemůže obsah konkrétně představit (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 124-125).

Myšlení se stává efektivnější, hlubší a pronikavější. Paměť školáka je výkonnější, lépe funguje a zlepšuje se paměť mechanická i logická. (Říčan, 2004, s. 148-149)

Vývoj řeči

Řeč dítěte v tomto věku se velmi rychle zdokonaluje. Výrazně roste jak aktivní, tak pasivní slovní zásoba, zlepšuje se souvislé vyjadřování, dítě ve vyjadřování používá delší věty a souvětí. Ve škole si osvojuje spisovný jazyk, gramatickou správnost písemného a ústního vyjadřování a zdokonaluje si svůj řečový projev. (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 122-123).

Jakmile se děti naučí ve škole číst, tak se z některých stávají vášniví čtenáři. Více než pohádky děti preferují dobrodružnou četbu. Četba, vyučování ve škole a televize poskytují dítěti nové informace o světě. (Říčan, 2004, s. 149)

Emoční vývoj

Emoční prožívání se projevuje větší stabilitou a odolností. Erikson toto období nazval fází citové vyrovnanosti. Děti mladšího školního věku bývají optimistické, veselé a převládají u nich většinou kladné emoce. Pokud však dojde k nějakému afektu, mívá většinou jasnou příčinu. (Vágnerová, 2005, s. 261-262)

Ze záporných citů bývá nejčastěji strach (např. ze špatné známky, trestu, zesměšnění). Nově se děti setkávají s pocitem jako je stud z nahoty, pocitem křivdy, trémy z vystoupení na veřejnosti, závisti či škodolibostí. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, s. 88)

Socializace

Vstupem do školy se dítě postupně začleňuje více do společnosti. Na dítě nemají vliv pouze rodiče, ale stále více se významnými osobami v životě dítěte stávají učitelé a vrstevníci. (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 130)

Dítě zaujímá k rodičům a k ostatním dospělým realističtější a méně intimní vztah, začíná si výrazněji uvědomovat odlišnosti v roli otce a matky. Přes určité uvolnění vztahů a převzetí některých funkcí rodiny školou je vliv harmonické rodiny jako primární sociální skupiny nenahraditelný, zejména při vytváření citových vazeb a v oblasti výchovy k partnerství, manželství a rodičovství. Velmi snadno dítě navazuje s vrstevníky kontakt. Vznikají v tomto období první kamarádství. Nicméně vztahy jsou ještě dost labilní, dítě si kamarády vybírá dle nepodstatných znaků. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2008, s. 89)

3.3 Trávení volného času a zájmové činnosti dítěte předškolního věku

Období předškolního věku se dá pojmenovat jako období hry. Hra se v této době stává hlavní náplní aktivity dítěte. *Hra je činnost (fyzická nebo psychická), která je vykonávána jenom proto, že je libá, že přináší dítěti uspokojení sama o sobě, bez vnějšího uloženého cíle, ať je to činnost sama o sobě příjemná, nebo i výrazně nepříjemná.* (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 100)

V rámci spontánní hry se cítí dítě svobodné a může si přizpůsobovat realitu, jak samo chce. Prakticky se jedná o to, že si při hře zkusí různé role a pokouší se vhodně řešit určité situace. Např. hra na školu, na maminku a tatínka, na válčení atd. (Vágnerová, 2005, s. 186)

Dalším charakteristickým znakem předškolního věku je postupné uvolňování závislosti na rodině a rozvoj aktivity, která už mívá nějaký cíl.

V období předškolního věku je dítě plně pohybu, aktivní, dovádí. Rodiče se tak rozmýšlí, jak nejlépe využít jeho volný čas. (Španhelová, 2004, s. 49) Také by si měli uvědomit,

že jsou pro své děti vzory, a tím, jak sami nakládají se svým volným časem, učí své děti, jak budou později nakládat s tím svým.

Je to období, kdy je vhodné vytvářet pozitivní vztah k zájmové činnosti a nabídnout jim celou řadu možností, jak trávit volný čas. V období předškolního věku lze začít navštěvovat první kroužky zájmové činnosti. I když jsou zájmy dětí předškolního věku velmi nevyhraněné, labilní, krátkodobé a velmi nahodilé, učí se děti aktivitě a získávají cenné nové dovednosti a životní zkušenosti. Období předškolního věku nabízí mnoho možností aktivního využití volného času dětí společně s rodiči. Je vhodné začít s některými sportovními činnostmi (např. jízdou na kole, plaváním, lyžováním nebo bruslením). Mezi další příležitosti jak trávit volný čas patří návštěvy dětských divadelních představení, filmových představení, výstav zaměřených pro děti, různé výlety či procházky do přírody atd. Při společných aktivitách dochází k upevnování vzájemného vztahu dítěte a rodičů navzájem. (Vemeste, ©2008-2013)

3.4 Trávení volného času a zájmové činnosti dítěte mladšího školního věku

Vstupem do školy má školák již jiné povinnosti během dne než dítě předškolního věku. Velkou část dne zabere dítěti škola, poté domácí příprava na školu a ostatní povinnosti dne (spánek, jídlo, hygiena). Po odečtení těchto činností zbývá dítěti volný čas. A je na něm, jak ho využije. (Říčan, 2004, s. 155)

Nejčastější způsob trávení volného času dítěte mladšího školního věku stále dlouho zůstává hra. Je důležité, aby v zájmu zdravého vývoje dítěte během každého dne zbyl dostatek času na hru. *Hra dává příležitost i k uplatnění a uspokojení zvědavosti, představivosti, citových projevů, potřeby pohybu aj. Hrou se také rozvíjejí zdravé vztahy k ostatním dětem.* (Čačka, 1997, s. 121) S věkem přibývá i zájem o sport, četbu, kino či nejrůznější tvořivé činnosti.

Dalším velkým zájmem dětí v tomto vývojovém období je zájem o zvířata. Nejoblíbenější jsou psi, pak následují kočky, křečci, papoušci, želvy a rybičky. Pro dítě je soužití se zvířetem velkou životní přípravou. (Matějček a Pokorná, 1998, s. 98)

Podle Čačky (1997, s. 122) mají děti většinou v prvním a druhém ročníku tři až čtyři hodiny volného času během dne a děti ve třetím a čtvrtém ročníku již jen dvě až tři hodiny

volného času denně. Děti se v tomto věku věnují zpravidla těmto aktivitám: přípravě na školu, sportování, pohybovým hrám, čtení, kreslení, hře s panenkami, pomoci v domácnosti, sledování televize, aktuálním aktivitám, námětovým hrám, poslechu rozhlasu, kutění či montování, sledování filmů, hudbě a sběratelství.

V tomto období se u dětí začíná značným způsobem projevovat sklon k pasivní zábavě, jako je například sledování televize, hraní her na počítači, proto je potřeba, aby rodiče dohlédli na děti, aby měli ve svém volném čase dostatečnou sportovní či pohybovou aktivitu, která zároveň kompenzuje sezení ve škole. Pohybová aktivita dítě dokáže příjemně zabavit. Děti, které mají sportovní koníčky, tráví více času pohybem, mají také lepší vztah k přírodě, a tím jsou méně náchylné například ke kouření, alkoholu či drogám. (Vemeste, ©2008-2013)

4 NABÍDKA ZÁJMOVÝCH ČINNOSTÍ PRO DĚTI PŘEDŠKOLNÍHO A MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU VE VSETÍNĚ

Vsetín je bývalé okresní město v současném Zlínském kraji, které se nachází na úpatí Vsetínských, Hostýnských a Vizovických vrchů rozprostírající se kolem řeky Vsetínská Bečva. Město a jeho okolí láká své návštěvníky zvláště krásnou přírodou. Rozloha města Vsetín je 5 761,49 ha. Vsetín leží v nadmořské výšce 345 m n. m. Na území města žilo k 31. prosinci 2011 celkem 26 976 obyvatel, z toho 12 972 mužů a 14 004 žen.

Nejvýznamnější dominantou města Vsetín je renesanční zámek s vyhlídkovou věží z počátku 17. století. Zámek je i zároveň nejstarší historickou budovou ve městě. V současné době Vsetínský zámek představuje významné kulturní a společenské centrum.

Rozvíjející se město poskytuje svým obyvatelům, turistům i návštěvníkům bohatou kulturní i sportovní nabídku. Ve městě se budují nová moderní dětská hřiště, udržují cyklostezky, začínají zde zajímavé turistické trasy a naučné stezky. Po celý rok je možné využívat městské lázně s tobogánem, fitness centra či využít nabídek dalších sportovních organizací. V zimě je v provozu lyžařský vlek Horní Jasénka a v okolí města jsou upraveny krásné tratě pro běžkaře. V letních měsících je k dispozici koupaliště, minigolf, squash, plážový volejbal, nohejbal nebo třeba je možné zkusit adrenalin ve skate parku. Každý příznivec sportu si zde přijde na své. (Město Vsetín)

4.1 Organizovaná zájmová činnost ve Vsetíně

Zájmové kroužky při základních školách ve Vsetíně (v rámci školních družin a klubů)

Většina ZŠ poskytuje pro využití volného času mimoškolní vyučování určitou nabídku zájmových kroužků pro děti. Do bakalářské práce jsme vybrali pouze několik kroužků, které jsou určeny pro žáky 1. stupně ZŠ.

Mezi nejčastější sportovní činnosti nabízené ZŠ patří florbal, všestranná sportovní příprava (všeobecné pohybové aktivity a základy atletiky), sportovní hry, miniházená či sportovní gymnastika pro děvčata. Dalšími kroužky jsou např.: pěvecký kroužek, výtvarné kurzy, keramická dílna, dramatický kroužek a nechybí výuka cizího jazyků (angličtina a němčina).

Zájmové kroužky při mateřské škole ve Vsetíně

Zájmové kroužky při MŠ nejsou tak časté, jako u ZŠ. V současné době jsou v MŠ k dispozici tyto kroužky: pěvecký sbor, hra na flétnu, keramika nebo výtvarný kroužek.

Alcedo – středisko volného času Vsetín

Středisko volného času je školským zařízením a příspěvková organizace s právní subjektivitou fungující ve Vsetíně od dubna 1993. Zřizovatelem organizace je město Vsetín. Středisko nabízí největší výběr zájmových činností pro děti ve Vsetíně. Nabídka je velmi pestrá, z ní si určitě každý vybere.

Hlavní oblastí a formou činnosti Alceda je provozování pravidelné zájmové činnosti (kroužky, kluby, kurzy); příležitostné zájmové činnosti – programy např. ke Dni Země, ke Dni dětí, spolupráce při kulturně-společenských akcích ve městě (Valašské záření, Mikulášský den) aj.; prázdninové a víkendové činnosti – tábory, letní školy, víkendovky apod.; individuální práce s talenty – speciální kroužky, zkušebna pro kapely a muzikanty, atd.; organizace soutěží – recitace, výtvarné a literární soutěže nebo spontánní činnosti – přístup do kluboven a klubu, otevřených sportovišť, galerie. (ALCEDO – středisko volného času Vsetín)

Pro předškolní děti Alcedo připravilo na školní rok 2012/2013 tyto zájmové kroužky:

V oblasti **rukodělných a tvořivých kroužků** mohou děti využít například Keramické školičky (seznámení se s keramickou dílnou a nástroji), Keramiky pro rodiče s dětmi (seznámení se s keramickou dílnou ve spolupráci s rodiči) nebo Výtvarné školičky (výtvarné techniky pro nejmenší).

V kategorii **hudba a zpěv** je pro děti předškolního věku připraven kroužek Veselé pís-kání (hra na flétnu ve skupince) nebo Hra na housle (základy teorie pro děti od 5 let).

Další oblastí je **tanec, pohyb, sport** a v ní je připraven pro děti kurz Vrabčáci (cvičení s pomůckami, pohybové aktivity), Cvičení rodičů s dětmi, Valášek (taneční a pohybová průprava zaměřená na folklór) a kurz plavání, který organizuje Alcedo pro děti od 3 let bez rodičů. V zimním období pořádá středisko pro předškoláky od 4 let Lyžařskou školu pro začátečníky i mírně pokročilé. Děti od 5 let mohou využít také kurz Školka karate.

Pro děti, které mají rády zvířátka, je připraven kroužek z oblasti **přírodovědy a chovatelství** s názvem Chovatel (získávání základních znalostí o životě a chovu zvířat v zookoutku).

Pro děti mladšího školního věku středisko organizuje tyto zájmové kroužky:

Mezi **rukodělné a tvořivé aktivity** jsou připraveny kroužky Keramika Střípek (různé techniky keramiky a dekorování pro děti od 7 – 12 let), od 7 let Výtvarná výchova a od 10 let je možné dítě přihlásit například do Kurzu studijní kresby a malby, Digitální a klasické fotografie, Práce s kůží (výroba drobných výrobků z kůže), Šikovné ručičky (pletení košíků z papírů, pedigu, proutí, aj.), Počítačová grafika či Webdesign. Pro zájemce o oblast modelářství je připraven kurz Mladý šikulka (základy modelační), pro pokročilejší je možné využít kurz Letečtí modeláři, Lodní modeláři nebo Plastikové modeláři.

Z oblasti **hudby** je možné využít hru na flétnu, klávesy, kytaru, saxofon, klarinet nebo také tzv. Africké bubnování (hra na západoafrický buben zvaný djembe pro děti od 9 let).

Pro děti mladšího školního věku je přichystána velká škála **sportovních aktivit**, například florbal, moderní gymnastika, plavání, lyžařská škola a snowboard nebo karate. S Alcedem spolupracuje při výuce karate oddíl **tradičního Karate Vsetín**, který funguje ve Vsetíně již od roku 1992. V oddíle cvičí všechny věkové kategorie, od začátečníků po pokročilé a výjimkou nejsou ani dívky. (Tradiční Karate Vsetín, ©2013)

Pro příznivce **tance** a hudby středisko organizuje kurz Semi (orientální tance), Styleez (HipHop, House-Street Dance), Zumba fitness, Mixér (mix tanečních stylů) nebo Break-Dance. Pro děti od 10 let je v nabídce např. Cirkus Fokus (netradiční pojetí cirkusových aktivit), Netradiční hry a aktivity (netradiční sporty) nebo Základy lezení (lezení na umělé stěně).

Mezi další činnosti, které nabízí středisko, je **výuka cizích jazyků** (němčina a francouzština), stolní a karetní hry, či doučování matematiky pro ZŠ. (ALCEDO – středisko volného času Vsetín)

Základní umělecká škola Vsetín

Základní umělecká škola Vsetín (ZUŠ) je příspěvková organizace a jejím zřizovatelem je Zlínský kraj. ZUŠ nabízí dětem hudební, taneční, literárně dramatický a výtvarný obor.

Hudební obor – je rozdělen na hru na hudební nástroje (klávesové, smyčcové, dechové, lidové a bicí), pěvecké oddělení (sólový zpěv, pěvecký sbor) a skladatelské oddělení (hudební nauka a základy skladby). Žáci hudebního oboru reprezentují školu na veřejných koncertech a akcích pořádaných nejen školou.

Taneční obor – má již mnohaletou tradici. Věnuje se technice klasického, lidového a novodobého tance. Své umění pak žáci tanečního oboru předvádějí na četných vystoupeních a s úspěchem reprezentují ZUŠ na soutěžích.

Literárně dramatický obor – děti získávají základy v divadelní činnosti a přednesu.

Výtvarný obor – nabízí žákům výuku malby, kresby, grafiky, dekorativní činnosti, modelování a počítačové grafiky. Práce žáků jsou vystavovány v prostorách školy, v Galerii Pohoda, Domě kultury Vsetín, Informačním centru Vsetín a v Masarykově veřejné knihovně.

Pro děti od 5 let nabízí ZUŠ **přípravou hudebně-pohybovou výuku**. Cílem této výuky je probudit v dětech estetické vnímání umění a poté jej rozvíjet v dalším studiu v jednotlivých oborech. (Základní umělecká škola Vsetín, ©2013)

TJ Sokol Vsetín

Tělocvičná jednota Sokol Vsetín byla založena již před 120. lety (28. května 1893). V současné době jsou v Sokole tyto sportovní oddíly: Sportovní gymnastika, Tanec – All Style Unit, Volejbal, Stolní tenis a Sport pro všechny. Činnost vsetínského Sokola se zaměřuje na všechny věkové kategorie – od těch nejmladších v oddílech rodičů a dětí, předškolních dětí, až k seniorům. (Tělocvičná jednota Sokol Vsetín)

All Style Unit – taneční oddíl vsetínského Sokola, který organizuje již sedmým rokem taneční výuku dětí a mládeže. Taneční soubor se zabývá především výukou moderního tance, jako je HipHop, Street Dance, Disco Dance aj. Tanečníci jsou přijímáni bez výběru ve věku od 5 do 25 let. Na konci školního roku taneční soubor pořádá tzv. Taneční koktejl, neboli přehlídku, na které se představí všichni tanečníci. O letních prázdninách oddíl organizuje tradiční Prázdninovou taneční školu. (Tělocvičná jednota Sokol Vsetín)

Rodinné a mateřské centrum Vsetín

Jedná se o komunitní centrum zaměřené svým programem především na rodiny s malými dětmi. Nabízí pro děti např. pohybové a hudební aktivity Šikovný Valášek, Tvoření pro rodiče s dětmi, příležitostné akce – např.: Karneval, Den rodin, Den dětí, Drakiádu nebo také pro děti 1. – 4. třídy příměstský tábor na období jarních prázdnin. (Rodinné a mateřské centrum Vsetín)

Junák – svaz skautů a skautek ČR, středisko Vsetín

Skauting je největší volnočasovou organizací v České republice. Skautská klubovna se nachází téměř v každém městě. Ve Vsetíně již přes 90 let existuje Junák – svaz skautů a skautek ČR, středisko Vsetín. Vsetínští skauti mají program pro každého. Nejmladší skautské oddíly ve Vsetíně jsou Světlušky a Vlčata, Lvíčata (pro děti od 7 – 11 let). (Skauti a skautky Vsetín)

Vsetínská sportovní, s. r. o.

Společnost byla založena v červnu 2009 a zakladatelem a jediným společníkem je město Vsetín. Hlavním cílem společnosti je zabezpečit efektivní provoz vybraným městským sportovištím. Společnost spravuje zimní stadion, fotbalový areál Tyršova, sportovní halu Na Lapači, skate park Na Lapači, Městské lázně Vsetín a Městské koupaliště u Sokolovny. (Vsetínská sportovní)

Společnost Vsetínská sportovní organizuje **na zimním stadionu** v listopadu a v březnu Školu bruslení. Je určena pro chlapce i dívky ve věku od 4 do 15 let. Příznivci bruslení mohou využívat také ledovou plochu, neboť 3 krát týdně se v zimním období koná bruslení pro veřejnost. Dále na zimním stadionu Valašský hokejový klub, s.r.o. pořádá každoroční hokejovou přípravku pro děti od 4 let věku. Pro zájemce o fotbal působí ve Vsetíně klub FC Vsetín, který organizuje každoročně nábor do družstva i do přípravy. Tréninky fotbalu probíhají na **fotbalovém areálu Tyršova**. Ve **skate parku** v areálu Na Lapači jednou ročně probíhá kurz jízdy na skateboardu pro děti od 3 do 15 let. **Sportovní hala Na Lapači** je využívána především oddíly TJ Zbrojovka Vsetín (nabízí sportovní vyžití jako je např. há-

zená, basketbal, kulturistika, kuželky, volejbal, aj.), TJ MEZ Vsetín (florbal) a dále **Nohejbal klub Vsetín**.

Pod TJ Zbrojovka Vsetín také patří oddíl **Tenis Zbrojovka Vsetín**, který organizuje každoročně Tenisovou školu. Škola je určena dětem od 4 do 18 let a je vhodná jak pro děti, které se chtějí naučit základům tenisu, tak také dětem, které by rády hrály tenis závodně. (Tenis Zbrojovka Vsetín)

Další organizace:

Ve Vsetíně působí dva velké folklorní soubory **Vsacan** a **Jasénka**. Pro děti jsou určeny dětské soubory Malá Jasénka (pro děti od 4 do 14 let) a Malý Vsacánek (soubor pracuje s dětmi od 3 let věku do počátku školní docházky) a Vsacánek (soubor, který navazuje na Malý Vsacánek).

V poslední době se stává velkým trendem studium cizích jazyků již od brzkého věku dítěte. Existují různé kurzy pro výuku jazyků, ale nejznámější jsou kurzy angličtiny pro děti vyučované metodou **Helen Doron**. Tyto kurzy působí téměř po celé České republice a jedna z poboček se nachází i ve Vsetíně. Kurzy jsou určeny pro děti od 3 měsíců do 14 let. Výuka probíhá jednou týdně ve skupinkách po 4 až 8 dětech. Do 5 let věku dítěte se výuky aktivně účastní i rodiče. (Helen Doron, ©1997-2011)

V České republice funguje od roku 1994 **Hudební škola Yamaha**. Nabídka Hudební školy představuje obory pro děti již od 4 měsíců. Hudební škola Yamaha působí i ve Vsetíně. Ve městě má škola v nabídce zatím programy pro předškolní děti. Jedná se o programy První krůčky k hudbě (určené pro děti od 18 měsíců do 4 let - děti se učí jednoduché písně, hrají na rytmické hudební nástroje, hrají pohybové a rytmické hry, ale také si zvykají na pobyt v kolektivu) a Rytmické krůčky (určené pro děti od 4 do 6 let – program navazuje na Krůčky k hudbě, děti se zde učí vnímat rytmus, hrát na hudební nástroj). (Hudební škola YAMAHA, ©2008)

Souhrnná tabulka kurzů je uvedena viz. PŘÍLOHA P1.

Kulturní akce pro děti ve Vsetíně

Mimo zájmové činnosti pro děti, které jsou realizované v kroužcích, klubech, oddílech či mimoškolní výuce, je ve městě Vsetín organizováno množství akcí pro děti předškolního i mladšího školního věku. Některé se pravidelně opakují, jiné bývají třeba jen jednou za rok.

Kulturní akce pro děti pořádá Dům kultury Vsetín, Kino Vatra Vsetín, Masarykova veřejná knihovna a další organizace.

Dům kultury Vsetín, s.r.o.

Společnost Dům kultury Vsetín je městskou společností a představuje hlavní centrum kulturního a společenského dění ve městě. Připravuje každoročně pořady věnované dětem. Mezi tradiční akce patří cyklus „**Divadlo dětem**“. Tento rok probíhá již 19. sezóna. V rámci cyklu mohou diváci navštívit celkem 6 divadelních představení, které jsou určeny pro děti ve věku od 3 do 10 let. (Dům kultury Vsetín, ©2013)

Kino Vatra

Kino Vatra ve Vsetíně je v provozu od roku 1980, ale od roku 2006 je jeho provozovatelem společnost Dům kultury Vsetín, s.r.o. Od roku 2010 promítá kino filmové projekce i ve 3D rozlišení. V programu kina se každý měsíc promítají filmy pro děti, z nabídky si vybere určitě každý. Mimo tyto filmové představení je každý měsíc připravené jedno promítání pohádek pro nejmenší pod názvem „**Filmáček**“. (Kino Vatra, ©2013)

Masarykova veřejná knihovna Vsetín

I knihovna se svou činností zaměřuje na děti mateřských škol a žáky základních škol. Nabízí různé besedy, seznamování s knihovnou, divadelní představení i další zajímavé pořady pro děti. Zde jsou uvedeny některé z akcí:

- Beseda „Z pohádky do pohádky“ (děti se promění v pohádkové bytosti a vyzkoušejí si, zda jsou stejně tak šikovné)
- Soutěž „O poklad strýca Juráša“ (literární soutěž pro děti základních škol)
- Komunitní aktivita „Noc s Andersenem“ (tradiční akce v měsíci březnu, jedná se o magickou noc v knihovně, spojenou s hrami, soutěžemi)
- a mnoho dalších. (Masarykova veřejná knihovna Vsetín, ©2008-2013)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 METODOLOGIE VÝZKUMU

V této části bakalářské práce chceme nastínit průběh výzkumu – jaké cíle a výzkumné otázky chceme zjistit, jaké metody jsme využili a jaký výzkumný vzorek byl v rámci výzkumu použit.

5.1 Cíle výzkumu

Na základě zmapování nabídky zájmových činností pro děti předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně je hlavním cílem zjistit, zda mají rodiče těchto dětí o nabídce dostatečný přehled a zda této nabídky využívají. Dalším záměrem této práce bylo zjistit, jak a s kým děti tráví nejraději svůj volný čas, zda a jaké navštěvují zájmové kroužky. Z výzkumu dále chceme získat informace, jaké zájmové kroužky ve Vsetíně chybí, a co by se mělo doplnit, aby byly děti spokojené a nabídka se stala pro ně atraktivnější a kvalitnější.

Dílčí cíle:

- Zjistit informovanost rodičů o nabídce zájmových činností dětí předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně, a zda této nabídky jejich děti využívají.
- Zjistit, jakým způsobem a s kým tráví děti svůj volný čas nejraději.
- Zjistit, jaký druh zájmových kroužků děti navštěvují.
- Zjistit, zda je nabídka zájmových kroužků pro děti předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně dostatečná.

5.2 Výzkumné otázky

1. Jaká je informovanost rodičů o nabídce zájmových činností dětí předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně?
2. Jakým způsobem a s kým nejraději děti tráví svůj volný čas?
3. Jaké zájmové kroužky děti navštěvují?
4. Je nabídka zájmových kroužků pro děti ve Vsetíně dostatečná?

5.3 Výzkumná metoda

Pro empirickou část bakalářské práce jsme zvolili formu kvantitativního výzkumu. *Kvantitativní výzkum pracuje s číselnými údaji, které se dají matematicky zpracovat. Je možno je sčítat, vypočítat jejich průměr, vyjádřit je v procentech nebo použít další metody matematické statistiky.* (Gavora, 2000, s. 31)

Jako výzkumnou techniku jsme použili dotazníkové šetření, které umožňuje získat poměrně rychle mnoho údajů od širšího okruhu respondentů. *Samotný dotazník je soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně.* (Chrásková, 2007, s. 163)

Dotazníkové šetření bylo realizováno v únoru 2013. Osloveni byli rodiče dětí předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně.

Dotazník (viz Příloha P II) byl zcela anonymní a skládal se ze 17 otázek. Dotazník byl tvořen otázkami uzavřenými (strukturovanými), polouzavřenými a otevřenými (nestrukturovanými). Použitý nestandardizovaný dotazník byl vytvořen přímo pro potřeby tohoto výzkumného šetření.

Otázky 1 – 5 zjišťovaly základní informativní data o respondentech (pohlaví, věk, vzdělání a počet dětí v rodině). Otázka 6 se ptala, zda jsou rodiče o nabídce zájmových činností pro děti předškolního a mladšího školního věku informováni. Zároveň v této otázce měli rodiče u jednotlivých organizací zabývajících se zájmovou činností ve Vsetíně zaznačit, zda je znají a využívají. Otázky 7 a 8 byly zaměřené, jak a s kým nejraději tráví děti svůj volný čas. Otázky 9 – 11 zjišťovaly, zda děti navštěvují zájmové kroužky, jaký druh a jak často. V otázkách 12 – 14 jsme zjišťovali názor rodičů, proč přihlásili děti do kroužků, jaká kritéria jsou pro rodiče rozhodující k přihlášení a zda je důležité, aby děti navštěvovaly zájmové kroužky. Otázka 15 byla zaměřena na zjištění, zda rodiče s dětmi dojíždí na zájmový kroužek mimo město a otázky 16 a 17 měly zjistit, zda jsou rodiče s nabídkou zájmových činností ve Vsetíně spokojeni a čím by ji případně doplnili.

Dotazníky byly rozdány dětem ve škole a v mateřské škole s tím, že je mají předat rodičům. Rozdání dotazníků proběhlo prostřednictvím třídních učitelek jednotlivých tříd v základních školách a prostřednictvím učitelek v mateřských školách. V případě, že jedna rodina měla ve třídách více dětí, byl dotazník rodičům zaslán jen jednou.

5.4 Výzkumný vzorek

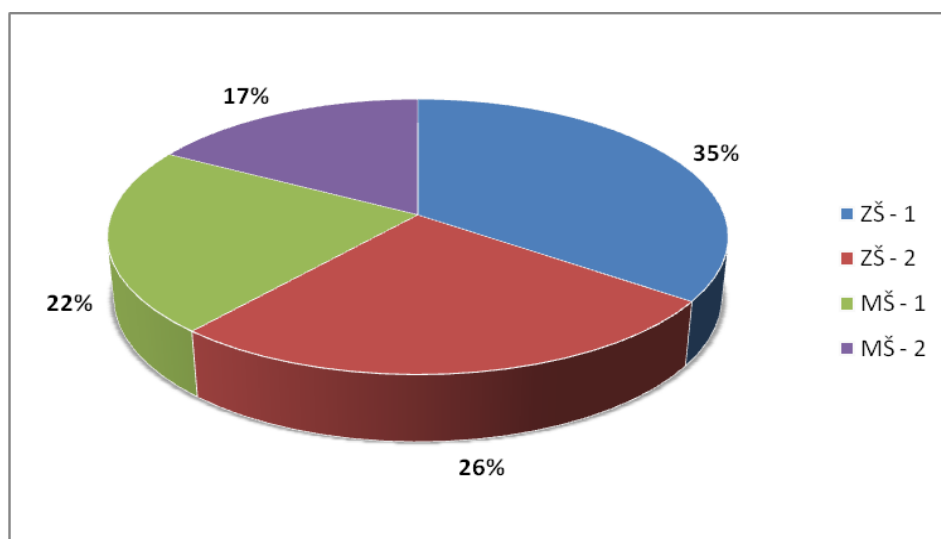
V rámci výzkumu byl jako vzorek použit náhodný výběr, který proběhl pomocí losování. Vylosovány byly dvě základní školy a dvě mateřské školy ve Vsetíně.

Cílovou skupinou dotazníkového šetření byli rodiče dětí předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně.

Každá základní škola (1. – 5. třída) měla k dispozici 70 dotazníků, které byly rozděleny do jedné třídy každého ročníku. Každá mateřská škola rozdala po 40 dotaznicích. Celkový počet rozdaných dotazníků byl 220. Celkem bylo vráceno 183 dotazníků, což je 83 % návratnost z celkového počtu.

	Abs. četnost	Rel. četnost v %
ZŠ – 1	64	35
ZŠ – 2	48	26
MŠ – 1	40	22
MŠ – 2	31	17
Celkem	183	100

Tabulka 1: Zastoupení respondentů (rodičů) dle jednotlivých ZŠ a MŠ

Graf 1: Respondenti dle jednotlivých ZŠ a MŠ (rel. četnost)

5.5 Metoda zpracování dat

Zpracování dat bylo provedeno v programu Microsoft Excel. Získané informace jsme zpracovali pomocí základní statistiky, použili jsme tzv. čárkovací metodu a dále výpočet četností a aritmetických průměrů. Získané výsledky byly vyjádřeny písemně a znázorněny v tabulkách a grafech.

6 ANALÝZA A INTERPRETACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

V šesté kapitole uvádíme a následně interpretujeme výsledky dotazníkového šetření. Nejprve se zaměřujeme na popis jednotlivých položek dotazníku, dále na interpretaci výsledků a návrhu doporučení.

6.1 Vyhodnocení jednotlivých položek dotazníku

Položky 1 – 5 v dotazníkovém šetření popisují základní informace o respondentech. Pro větší přehlednost uvádíme informace v grafické podobě.

Otázka č. 1 – Pohlaví (rodiče)

	Abs. četnost	Rel. četnost v %
Ženy	151	83
Muži	32	17
Celkem	183	100

Tabulka 2: Struktura výzkumného vzorku dle pohlaví

Tabulka 2 znázorňuje pohlaví respondentů. Celkový počet respondentů je 183. Většinu respondentů (83 %) tvoří ženy, mužů je 17 %.

Otázka č. 2 – Věk (rodiče)

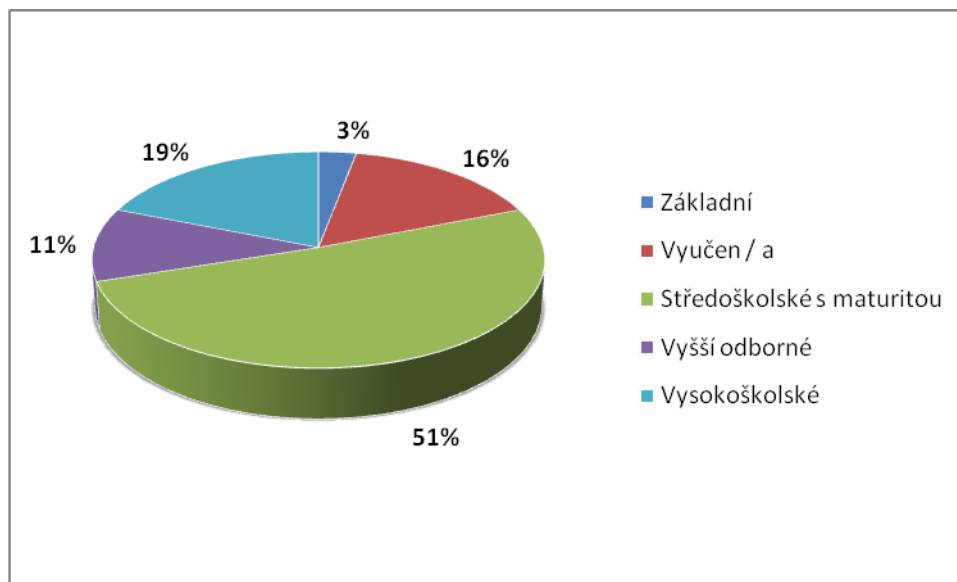
Z celkového počtu 183 respondentů nejpočetnější část 63 % tvoří rodiče ve věku 31 – 40 let, 24 % respondentů má 41 a více let a 13 % 21 – 30 let.

	Abs. četnost	Rel. četnost v %
21 - 30 let	23	13
31 - 40 let	116	63
41 a více let	44	24
Celkem	183	100

Tabulka 3: Struktura výzkumného vzorku dle věku

Otázka č. 3 – Vzdělání (rodiče)

Z celkového počtu 183 respondentů má 93 respondentů středoškolské vzdělání s maturitou, 35 vysokoškolské vzdělání, 30 vzdělání s výučním listem, 20 vyšší odborné vzdělání a pouze 5 respondentů uvádí základní vzdělání.

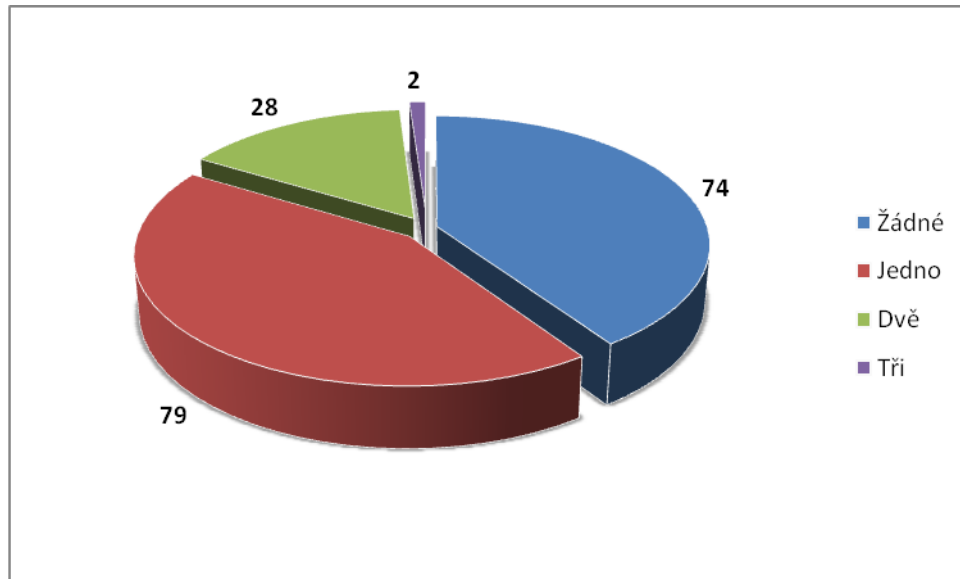
Graf 2: Výzkumný vzorek dle vzdělání (rel. četnost)

Otázka č. 4 – Počet dětí předškolního věku v rodině (3 – 6/7 let)

V případě této uzavřené polytomické otázky měli respondenti možnost zvolit jednu ze čtyř nabízených variant. Z tabulky 3 vyplývá, že z celkového počtu 183 respondentů má 43 % jedno dítě předškolního věku, 15 % dvě a 1 % tři děti předškolního věku. Jelikož cílovou skupinu této práce tvoří i rodiče dětí mladšího školního věku, tak 41 % ze všech dotázaných při této otázce uvádí, že nemá v rodině žádné dítě předškolního věku.

	Abs. četnost	Rel. četnost v %
Žádné	74	41
Jedno	79	43
Dvě	28	15
Tři	2	1
Celkem	183	100

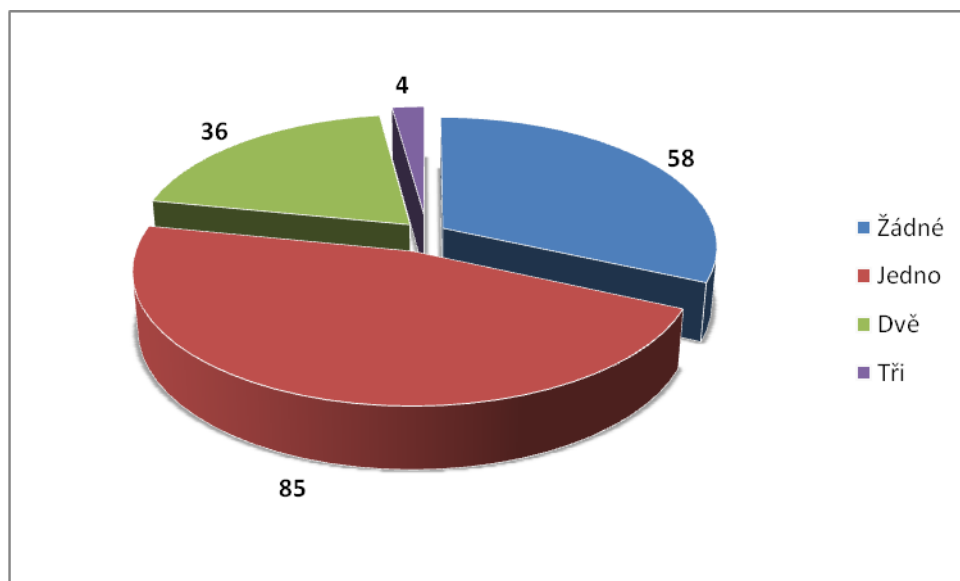
Tabulka 4: Počet dětí předškolního věku

Graf 3: Počet dětí předškolního věku v rodině respondentů (abs. četnost)

Otázka č. 5 – Počet dětí mladšího školního věku v rodině (7 – 11/12 let)

Na základě dotazování jsme zjistili, že 46 % z dotazovaných rodin má jedno dítě mladšího školního věku, 20 % dvě a 2 % tři děti mladšího školního věku. Stejně jako u otázky č. 4, mohli respondenti uvést možnost žádné. Tuto odpověď uvádí 32 % ze všech oslovených.

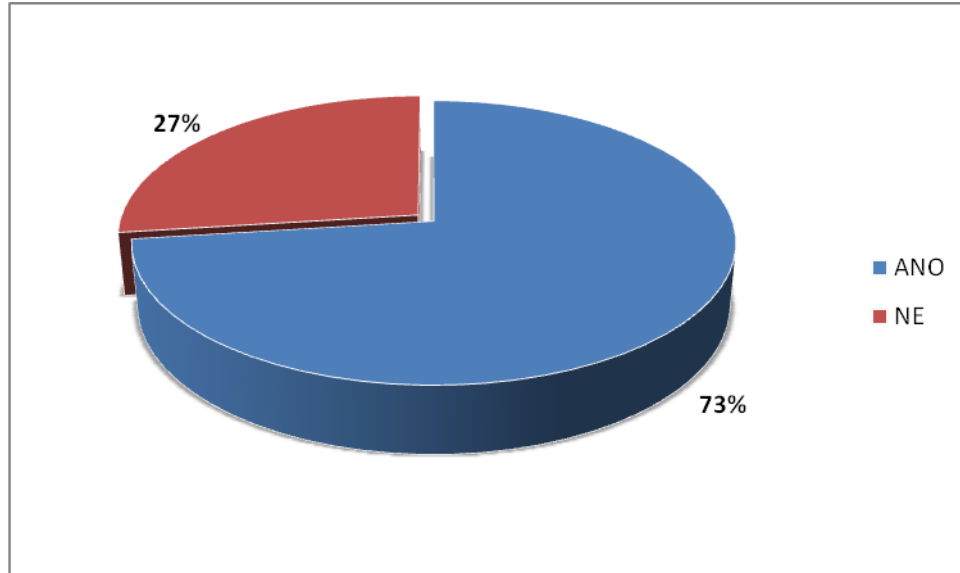
Graf 4: Počet dětí mladšího školního věku v rodině respondentů (abs. četnost)

Celkový přehled pro otázku č. 4 a 5

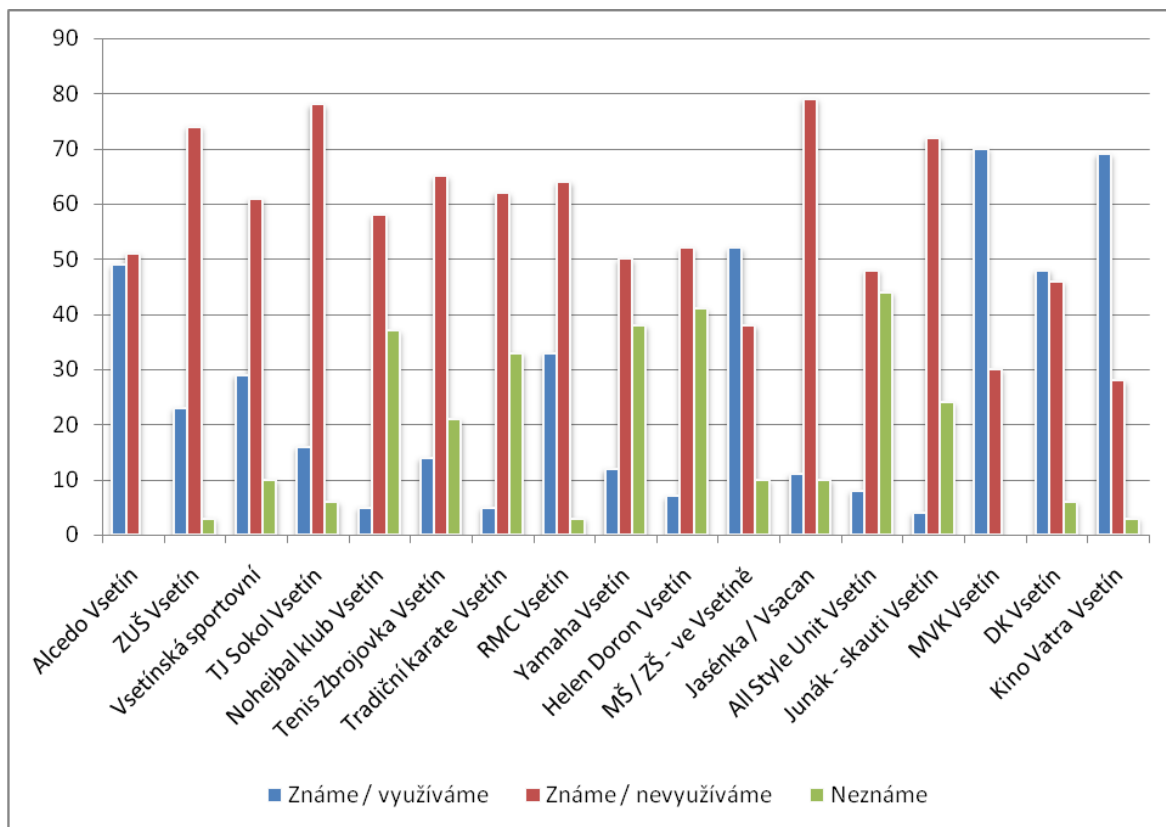
Celkový počet respondentů	183
Celkový počet dětí respondentů	310
Celkový počet dětí předškolního věku	141
Celkový počet dětí mladšího školního věku	169

*Tabulka 5: Přehled počtu respondentů a počtu dětí respondentů***Otázka č. 6 – *Jste dostatečně informováni o nabídce zájmových činností pro Vaše dítě / děti ve městě Vsetín?***

Otázka č. 6 má dvě části. Na první část všichni respondenti odpovídali, zda jsou nebo nejsou s nabídkou zájmových činností pro děti ve městě Vsetín spokojeni. Druhá část obsahuje seznam institucí či organizací, které organizují zájmovou činnost pro děti ve Vsetíně. Respondenti měli u každé položky ze seznamu uvést, zda subjekt znají a využívají, znají, ale nevyužívají nebo subjekt neznají, či uvést jinou instituci, kterou znají a využívají.

Graf 5: Informovanost respondentů o nabídce zájmových činností pro děti (rel. četnost)

Graf 5 znázorňuje, že 73 % respondentů je dostatečně informováno o nabídce zájmových činností pro děti a 27 % informováno o nabídce není.

Graf 6: Informovanost a využívanou nabídky zájmových činností (rel. četnost)

Z grafu 6 vidíme, že nejvíce respondenti se svými dětmi znají a využívají zájmové kroužky, které nabízí základní a mateřské školy a Alcedo – středisko volného času Vsetín. A ve volném čase rádi navštěvují Masarykovou knihovnu Vsetín, Kino Vatra a Dům kultury Vsetín. Organizace typu např.: folklorní soubory Jasénka, Vsacan, Tělovýchovnou jednotu Sokol Vsetín či Junák – skauti Vsetín respondenti znají, ale méně využívají. Subjekty, které se vznikly na Vsetíně před málo lety např.: taneční oddíl All Style Unit Vsetín, Helen Doron Vsetín nebo Yamaha Vsetín, většina respondentů ještě nezná.

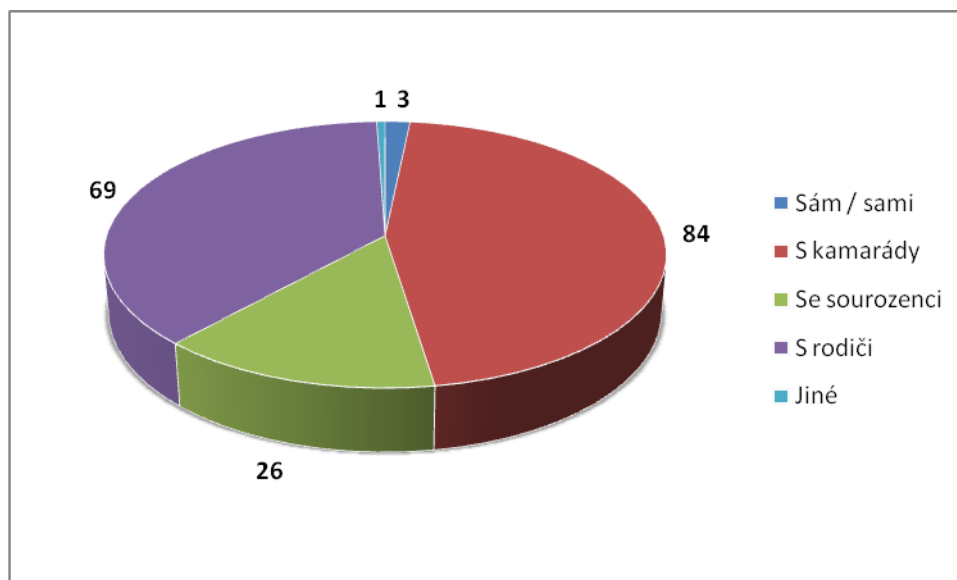
9 respondentů uvedlo jiné organizace, které navštěvují.

Aerobik Atlantik	1
TOM - Turistický oddíl mládeže	3
Horolezecký oddíl	1
Házená	1
Dance Studio Starlight - taneční škola	2
Plavecká škola VM - pořádaná ve Vs.	1

Tabulka 6: Přehled jiných organizací

Otázka č. 7 – S kým tráví Vaše dítě / děti nejraději volný čas?

V odpovědích na tuto polouzavřenou otázku 46 % respondentů uvádí, že jejich děti tráví nejraději volný čas s kamarády, 38 % s rodiči, 14 % se sourozenci, pouze 2 % jsou nejraději samy a jeden respondent zvolil volbu jiné a uvedl, že děti tráví nejraději volný čas s prarodiči.

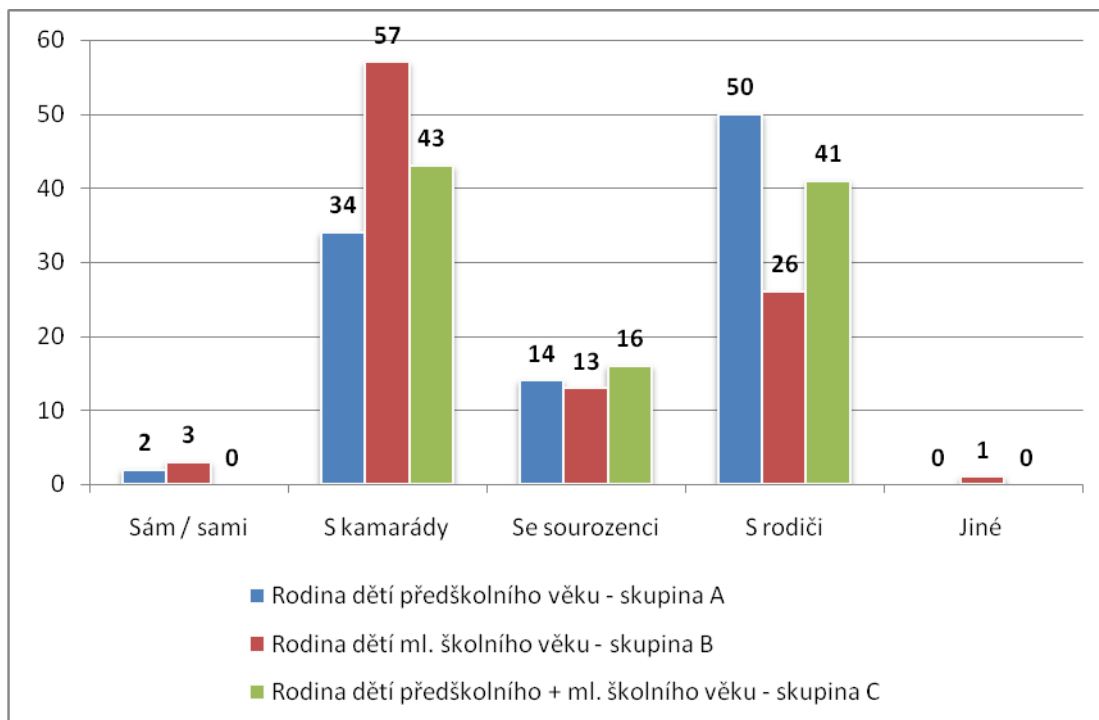

Graf 7: S kým tráví děti nejraději volný čas (abs. četnost)

S kým nejraději tráví dítě volný čas se liší **dle rozdělení do skupin rodin** (rodiny jenom s dětmi předškolního věku – skupina A, rodiny s dětmi mladšího školního věku – skupina B a rodiny, kde jsou děti jak předškolního, tak mladšího školního věku – skupina C).

	Rodiče dětí předškolního věku		Rodiče dětí ml. školního věku		Rodiče dětí předškolního věku + ml. školního věku	
	A		B		C	
	Abs. četnost	Rel. četnost v %	Abs. četnost	Rel. četnost v %	Abs. četnost	Rel. četnost v %
Sám / sami	1	2	2	3	0	0
S kamarády	20	34	42	57	22	43
Se sourozenci	8	14	10	13	8	16
S rodiči	29	50	19	26	21	41
Jiné	0	0	1	1	0	0

Tabulka 7: S kým tráví děti nejraději volný čas dle rozdělení do skupin

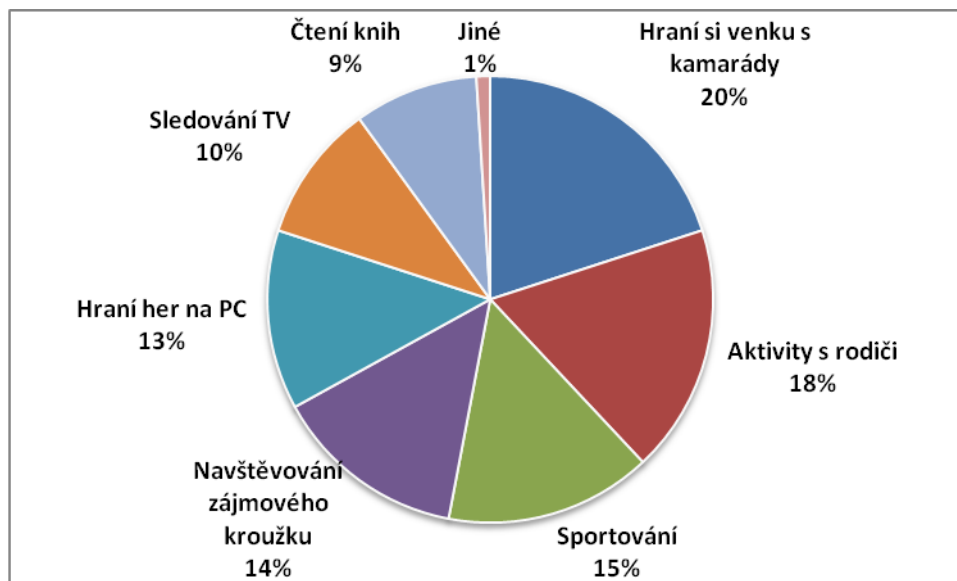

Graf 8: S kým tráví děti nejraději volný čas dle rozdělení do skupin (rel. četnost)

Dle grafu 8 vyplývá, že ve skupině A (rodina s dětmi předškolního věku) děti tráví nejraději svůj volný čas **s rodiči (50 %)**, ve skupině B (rodina s dětmi mladšího školního věku) děti preferují **kamarády (57 %)** a ve skupině C (rodina s dětmi předškolního, i mladšího školního věku), jsou odpovědi téměř vyrovnané, a to **43 %** dětí tráví svůj volný čas s **kamarády** a **41 %** s **rodiči**.

Otázka č. 8 – Co dělá rádo Vaše dítě / děti ve svém volném čase?

Otázka byla polouzavřená. V té měli respondenti na výběr několik odpovědí a také jednu položku k doplnění. Každý mohl zaškrtnout i více odpovědí. Celkový počet odpovědí byl 541. Dle respondentů je nejvíce oblíbenou činností dětí **hraní si venku s kamarády** (106 odpovědí), dále **aktivity s rodiči** (98 odpovědí), **sportování** (82 odpovědí), navštěvování zájmového kroužku (79 odpovědí), hraní her na počítači (69 odpovědí), sledování televize (55 odpovědí) a čtení knih (48 odpovědí). Pouze 4 respondenti využili možnosti jiné a uvedli, že mezi oblíbené činnosti dětí patří *hraní si s hračkami, kreslení, hraní si s domácími mazlíčky, se psem*.

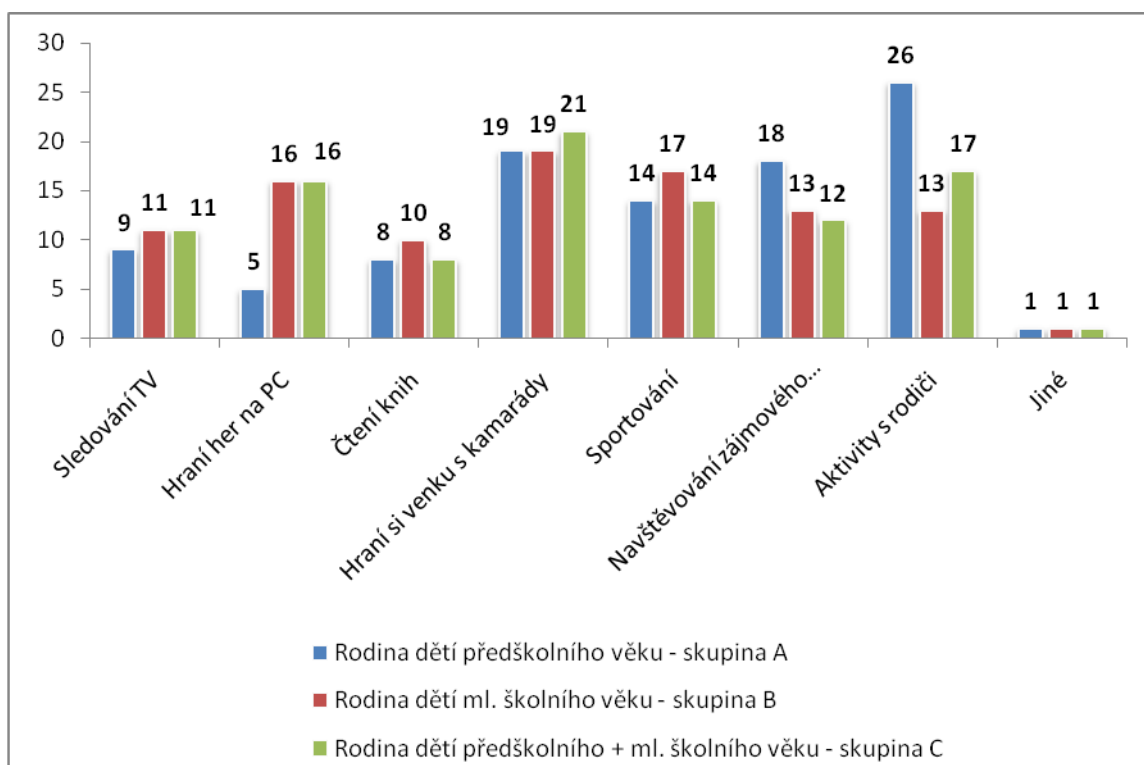
Graf 9: Co dělají děti rády ve svém volném čase (rel. četnost)

	Rodiče dětí předškolního věku		Rodiče dětí ml. školního věku		Rodiče dětí předškolního věku + ml. školního věku	
	A		B		C	
	Abs. četnost	Rel. četnost v %	Abs. četnost	Rel. četnost v %	Abs. četnost	Rel. četnost v %
Sledování TV	14	9	26	11	15	11
Hraní her na PC	9	5	38	16	22	16
Čtení knih	13	8	24	10	11	8
Hraní si venku s kamarády	31	19	46	19	29	21
Sportování	22	14	41	17	19	14
Navštěvování zájmového kroužku	29	18	33	13	17	12
Aktivita s rodiči	43	26	32	13	23	17
Jiné	1	1	2	1	1	1

Tabulka 8: Co dělají děti rády ve svém volném čase dle rozdělení do skupin

Tabulka 8 znázorňuje, že ve skupině A (rodina s dětmi předškolního věku) děti nejraději svůj volný čas vyplňují **aktivitami s rodiči (26 %)**, ve skupině B (rodina s dětmi mladšího školního věku) děti preferují **hraní si venku s kamarády (19 %)** a **sportování (17 %)**. Ve skupině C (rodina s dětmi předškolního, i mladšího školního věku) opět převažuje činnost **hraní si venku s kamarády (21 %)**.

Naopak nejméně dětí ve skupině A hraje hry na PC (5 %), zatímco ve skupině B a ve skupině C obsadila poslední místo činnost **čtení knih**.

Graf 10: Co dělají děti rády ve svém volném čase dle rozdělení do skupin (rel. četnost)

Otázka č. 9 – Navštěvuje Vaše dítě ve svém volném čase zájmové kroužky?

Otázka byla uzavřená (dichotomická). Z výsledků vyplývá, že 86 % dětí ve svém volném čase navštěvuje zájmové kroužky a jen 14 % dětí zájmové kroužky nevyužívá.

	Abs. četnost	Rel. četnost v %
ANO	157	86
NE	26	14
Celkem	183	100

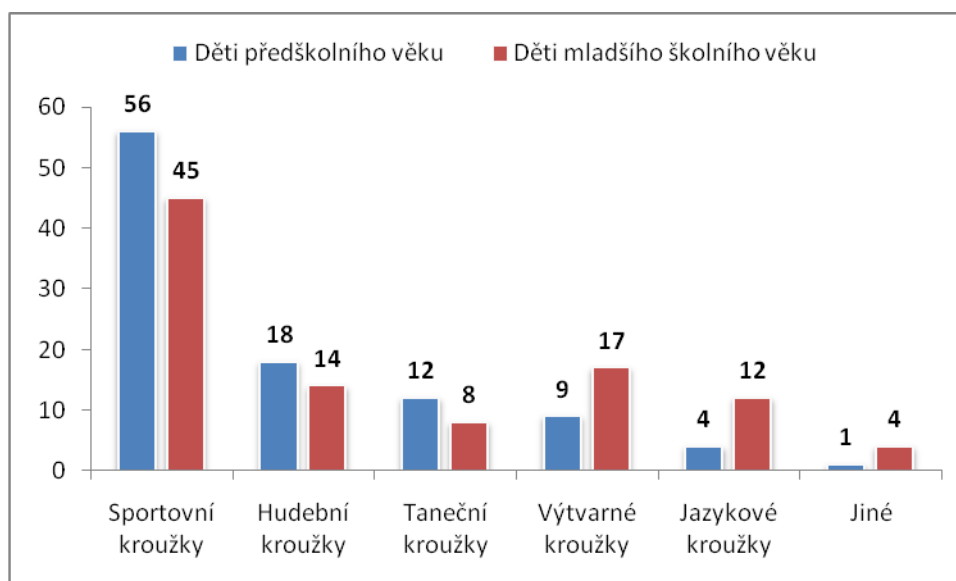
Tabulka 9: Návštěva zájmových kroužků

Otázka č. 10 – *Jaké navštěvuje Vaše dítě zájmové kroužky?*

Na tuto otázku odpovídalo pouze 157 respondentů, jejichž děti navštěvují zájmové kroužky. Zájmové kroužky jsme rozdělili do šesti kategorií. Nejnavštěvovanější jsou sportovní kroužky (56 % - děti předškolního věku a 45 % dětí mladšího školního věku). Děti předškolního věku dále dávají přednost hudebním (18 %) a tanečním kroužkům (12 %) a mezi dětmi mladšího školního věku jsou oblíbené výtvarné (17 %) a hudební kroužky (14 %). Mezi jiné děti navštěvují například: *vodácký kroužek, Junák, dramatický kroužek, Cirkus Fokus (Alcedo), Všeználek nebo dobrovolné hasiče.*

	Děti předškolního věku		Děti mladšího školního věku	
	Abs. četnost	Rel. četnost v %	Abs. četnost	Rel. četnost v %
Sportovní kroužky	94	56	150	45
Hudební kroužky	31	18	46	14
Taneční kroužky	20	12	28	8
Výtvarné kroužky	16	9	55	17
Jazykové kroužky	6	4	38	12
Jiné	1	1	13	4
Celkem	168	100	330	100

Tabulka 10: Druh zájmových kroužků

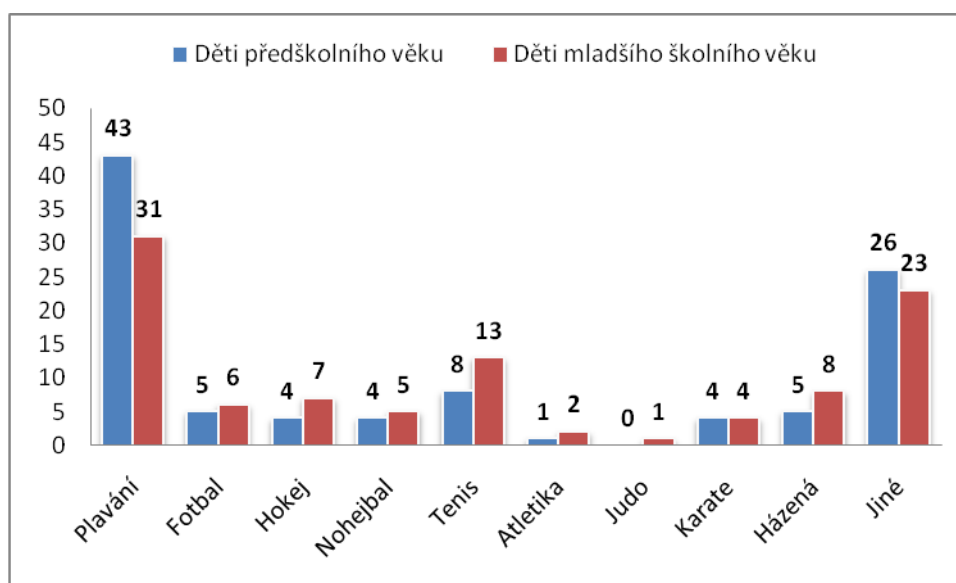

Graf 11: Druh zájmových kroužků (rel. četnost)

Pokud se díváme na sportovní kategorie, tak vidíme, jak z tabulky 11, tak z grafu 12, že nejvíce v oblíbenosti mají děti obou věkových kategorií plavání. Do možnosti jiné sportovní činnosti respondenti uvedli například: *florbal, gymnastika, volejbal, sportovky na základní škole, aerobik, cvičení rodiče s dětmi, bruslení, horolezecký kroužek nebo jízda na koni.*

	Děti předškolního věku		Děti mladšího školního věku	
	Abs. četnost	Rel. četnost v %	Abs. četnost	Rel. četnost v %
Plavání	40	43	46	31
Fotbal	5	5	9	6
Hokej	4	4	10	7
Nohejbal	4	4	7	5
Tenis	7	8	20	13
Atletika	1	1	4	2
Judo	0	0	1	1
Karate	4	4	6	4
Házená	5	5	13	8
Jiné	24	26	34	23
Celkem	94	100	150	100

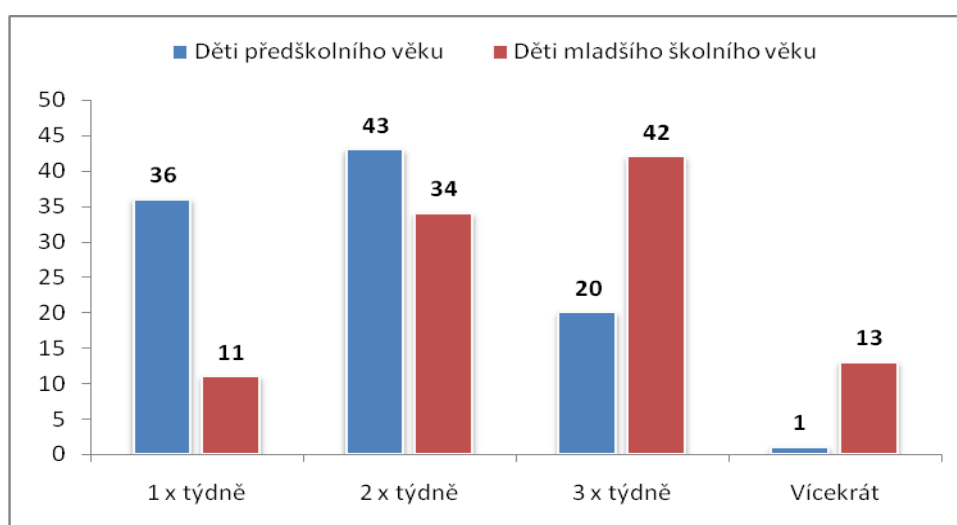
Tabulka 11: Druh sportovního kroužku

Graf 12: Druh sportovního kroužku (rel. četnost)

Otázka č. 11 – *Jak často dítě zájmové kroužky navštěvuje?*

Na tuto položku v dotazníku odpovídali pouze respondenti, jejichž děti navštěvují zájmové kroužky, teda 157 respondentů. Tato uzavřená otázka byla členěná na odpovědi rodičů dětí předškolního a mladšího školního věku. Z měření vyplývá, že necelá polovina dětí předškolního věku (**43 %**) navštěvuje zájmové kroužky **dvakrát týdně**, 36 % navštěvuje zájmové kroužky jedenkrát týdně, 20 % třikrát týdně a pouze 1 % více než třikrát týdně. U dětí mladšího školního věku **42 %** dětí zájmové kroužky navštěvuje **třikrát týdně**, 34 % dvakrát týdně, 13 % více než třikrát týdně a jen 11 % jedenkrát týdně.

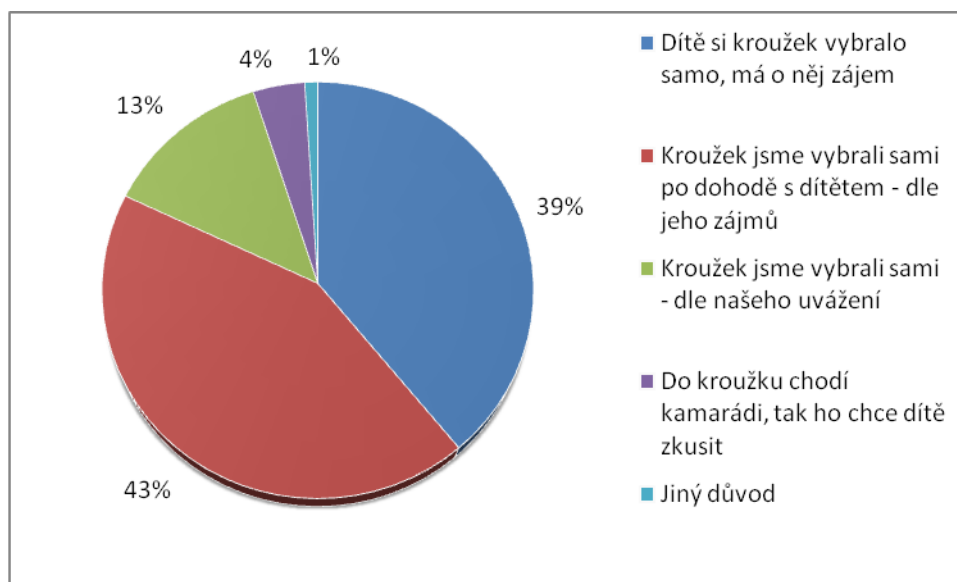
Graf 13: Kolikrát týdně dítě navštěvuje kroužky (rel. četnost)

Otázka č. 12 – *Proč jste do zájmového kroužku dítě přihlásili?*

I v případě této polouzavřené otázky odpovídali pouze respondenti, kteří v otázce č. 9 odpověděli ANO, tedy celkem 157 dotázaných. Respondenti měli možnost zvolit jednu z nabízených možností, případně využít možnosti volné odpovědi a uvést jiný důvod. Největší počet respondentů (68) uvedl, že kroužek vybrali sami po dohodě s dítětem – dle jeho zájmů. Další varianty volili respondenti takto: dítě si kroužek vybralo samo, má o něj zájem (61), kroužek jsme vybrali sami – dle našeho uvážení (20), do kroužku chodí kamarádi, tak ho chce dítě zkusit (7). Jiný důvod využil pouze jeden respondent a uvedl *aktivní trávení času*.

	Abs. četnost	Rel. četnost v %
Dítě si kroužek vybralo samo, má o něj zájem	61	39
Kroužek jsme vybrali sami po dohodě s dítětem - dle jeho zájmů	68	43
Kroužek jsme vybrali sami - dle našeho uvážení	20	13
Do kroužku chodí kamarádi, tak ho chce dítě zkusit	7	4
Jiný důvod	1	1
Celkem	157	100

Tabulka 12: Důvod přihlášení dítěte do zájmového kroužku

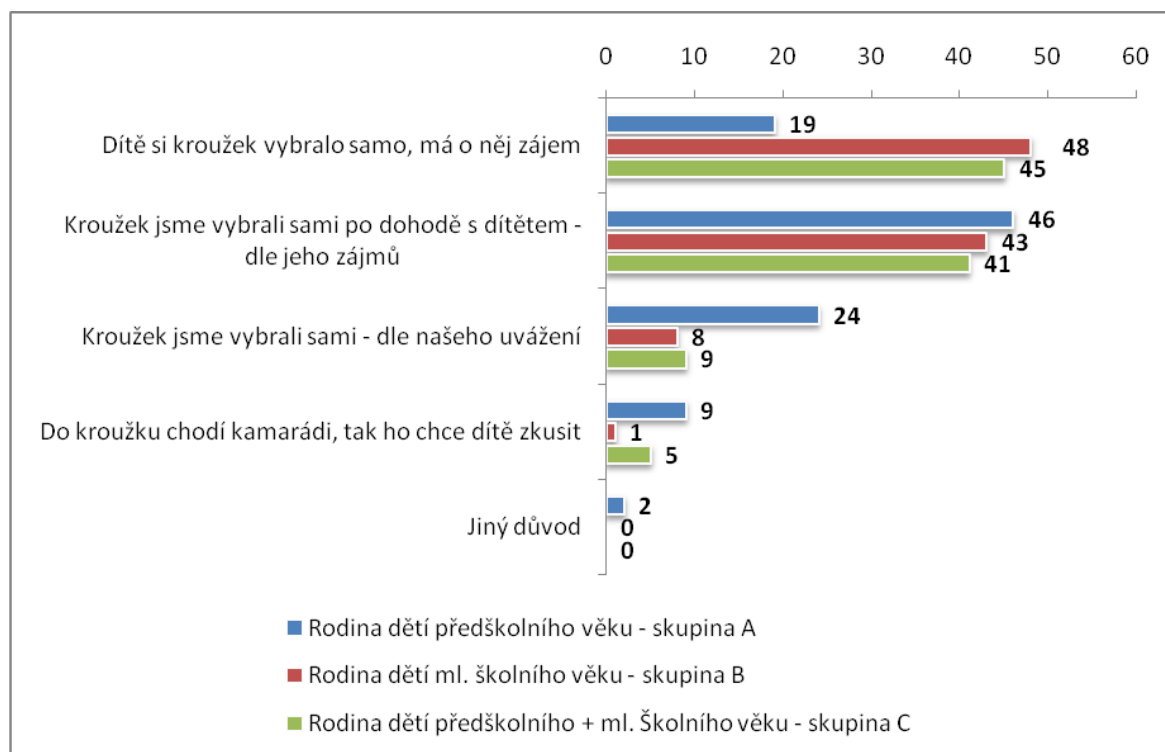

Graf 14: Důvod přihlášení dítěte do zájmového kroužku (rel. četnost)

Důvod přihlášení dítěte do zájmového kroužku se mění **dle rozdělení do skupin rodin**. Při podrobnějším členění vidíme z tabulky 13, že pouze u skupiny A (rodina s dětmi předškolního věku) rodiče vybírají kroužek sami po dohodě s dítětem – dle jeho zájmů. Ostatní dvě skupiny nejčastěji volili možnost, že dítě si kroužek vybralo samo.

	Rodiče dětí předškolního věku		Rodiče dětí ml. školního věku		Rodiče dětí předškolního věku + ml. školního věku	
	A		B		C	
	Abs. četnost	Rel. četnost v %	Abs. četnost	Rel. četnost v %	Abs. četnost	Rel. četnost v %
Dítě si kroužek vybralo samo, má o něj zájem	9	19	32	48	20	45
Kroužek jsme vybrali sami po dohodě s dítětem - dle jeho zájmů	21	46	29	43	18	41
Kroužek jsme vybrali sami - dle našeho uvážení	11	24	5	8	4	9
Do kroužku chodí kamarádi, tak ho chce dítě zkusit	4	9	1	1	2	5
Jiný důvod	1	2	0	0	0	0

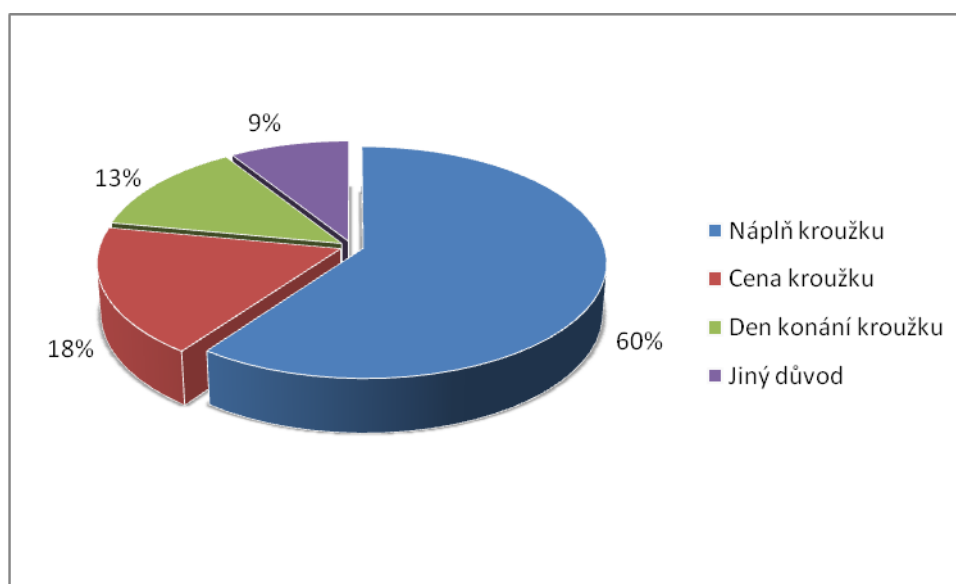
Tabulka 13: Důvod přihlášení dítěte do zájmového kroužku dle rozdělení do skupin

Graf 15: Důvod přihlášení dle rozdělení do skupin (rel. četnost)

Otázka č. 13 – *Co rozhoduje o tom, zda do kroužku dítě přihlásíte?*

Otázka byla určena pro rodiče, jejichž děti navštěvují zájmové kroužky. V této polouzavřené otázce měli respondenti na výběr několik možností odpovědí a také jednu položku k doplnění. Každý mohl zaškrtnout i více odpovědí. Celkový počet odpovědí byl 238. O tom, co rozhoduje, zda přihlásí dítě do kroužku, respondenti nejvíce volili náplň kroužku (142 odpovědí), cena kroužku (43 odpovědí), den konání kroužku (31 odpovědí) a jiný důvod (22 odpovědí). Mezi jiné důvody rodiče uvádí *zájem dítěte, čas, místo konání, dostatek pohybu, osobnost vedoucího kroužku, spokojenost dětí, kamarád dítěte nebo styl dítěte*.

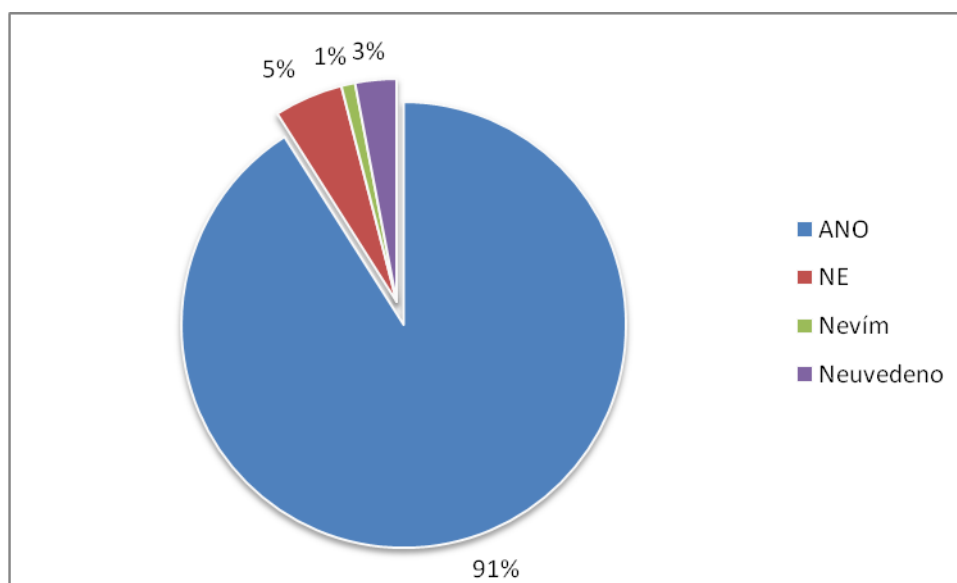
Graf 16: *Co ovlivňuje přihlášení dítěte do kroužku (rel. četnost)*

Otázka č. 14 – *Je pro Vás důležité, aby dítě navštěvovalo nějaké zájmové kroužky? Prosím, uveďte důvod.*

U této otevřené otázky měli respondenti uvést, zda je pro ně důležité, aby jejich děti navštěvovaly zájmové kroužky. Zároveň mohli uvést důvod. Na otázku opět odpovídali pouze rodiče, jejichž děti navštěvují zájmové kroužky, tedy 157 respondentů. Většina dotázaných (téměř 91 %) uvádí, že je pro ně důležité, aby děti navštěvovaly zájmové kroužky, 5% soudí, že to důležité není, 1 % dotázaných neví a 3 % respondentů odpověď neuvádí.

132 dotázaných uvedlo také důvod. Z těch zajímavých odpovědí můžeme zmínit například:

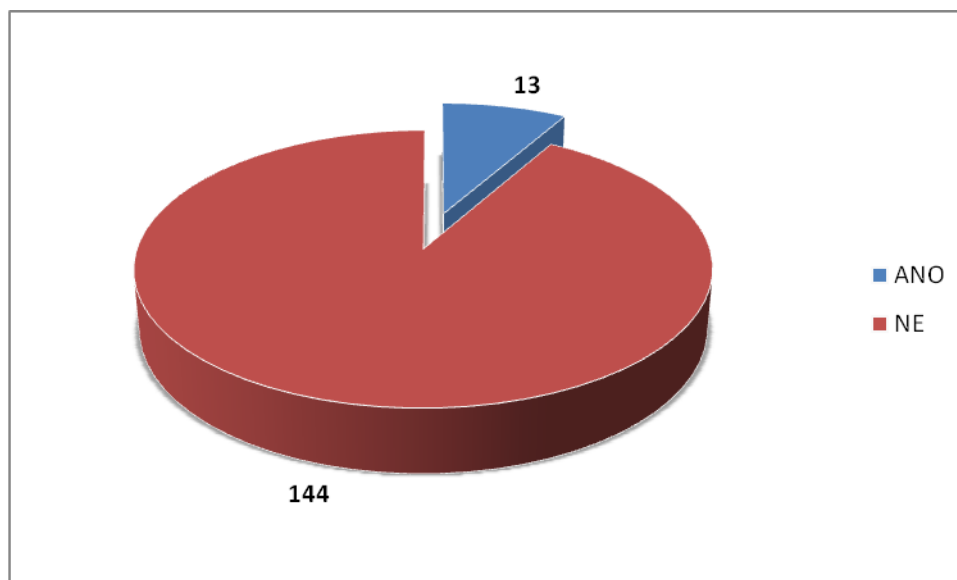
- *Dítě se naučilo něco nového, poznalo další kamarády, aby sportovalo a kroužek dítěti něco dal, aby vyplnilo volný čas a nesesedělo jenom u počítače nebo televizní obrazovky.*
- *Dítě rozvíjí fantazii a energii, dělají něco pro zdraví.*
- *Aby mělo pohyb a kontakt s vrstevníky.*
- *Rozvoj dítěte, náplň volného času, smysl pro povinnost.*
- *Efektivní využití volného času, odreagování se od školních aktivit.*
- *Chceme, aby děti pokračovaly v rodinné tradici a uměly hrát na hudební nástroj.*
- *Rozvíjení jeho případného talentu a následná podpora o daný kroužek, pravidelné setkávání s ostatními dětmi.*
- *Upevnění znalostí – jazyk; rozvoj dovedností a tělesné zdatnosti; postavení pravidelnosti režimu.*
- *Dítě se nenudí a naučí se trávit plnohodnotně volný čas.*
- *Rozvoj dovedností, podpora zájmu – sebevědomí, vím kdy a kde dítě je.*

Graf 17: Důležitost navštěvování dětí zájmových kroužků (rel. četnost)

Otázka č. 15 – *Jezdíte s dítětem na nějaký zájmový kroužek mimo město Vsetín?*

Na tuto otázku odpovídalo 157 respondentů (ti, kteří odpověděli na otázku č. 9 ANO). Otázka byla uzavřená (dichotomická). Dle grafu 18 vidíme, že většina dětí (92 %) za jiným zájmovým kroužkem mimo Vsetín nejedí a pouze 8 % dětí navštěvuje zájmový kroužek mimo město Vsetín.

Graf 18: *Návštěva zájmových kroužků mimo město Vsetín (abs. četnost)*

Otázka č. 15 byla doplněna podotázkou:

Pokud jste odpověděli ANO, uveďte, prosím, o jaký kroužek se jedná:

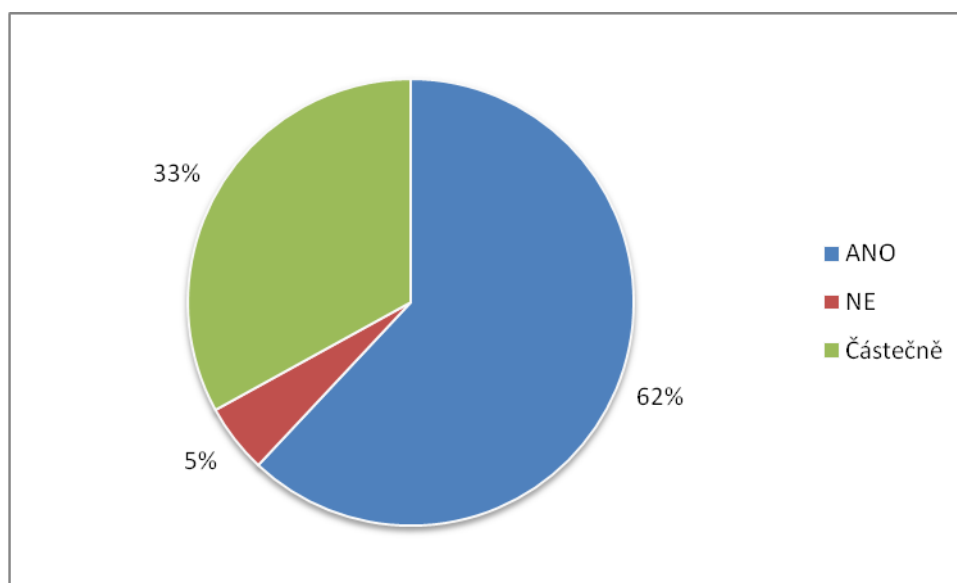
Jen 8 % respondentů uvádí, že jezdí za zájmovým kroužkem mimo město Vsetín.

Plavání – Zlín	6
Tenis	1
Taneční škola Oriana Dance (Zlín)	1
Jezdecký klub (Dušná)	1
Hasiči (Liptál)	1
Break Dance (Beat Up) Zlín	1
ZUŠ ve Zlíně	1
Vodácký kurz	1

Tabulka 14: *Zájmové kroužky mimo město Vsetín*

Otázka č. 16 – *Jste s nabídkou zájmových kroužků ve městě Vsetín spokojeni?*

Na tuto otázku odpovídalo všech 183 respondentů. Otázka byla uzavřená, respondenti měli možnost vybrat si jednu ze tří nabízených odpovědí. Většina rodičů (113) uvádí, že je s nabídkou zájmových kroužků ve městě Vsetín spokojena, 61 rodičů je spokojena částečně a 9 rodičů spokojeno s nabídkou zájmových kroužků ve Vsetíně není.

Graf 19: Spokojenost s nabídkou zájmových kroužků ve Vsetíně (rel. četnost)

Otázka č. 17 – *Co postrádáte v nabídce zájmových kroužků ve městě Vsetín? Nabídku bych doplnil(a) o:*

Jedná se o otevřenou otázku, v ní mohli respondenti sdělit, čím by si přáli, aby se nabídka zájmových kroužků pro děti předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně doplnila. Všichni respondenti této otevřené otázky nevyužili. 28 % rodičů z celkového počtu 183 respondentů uvádí, o jaký zájmový kroužek / činnost pro své děti mají zájem, který buď v nabídce dosud není, nebo se o něm dosud nedozvěděli.

Druh zájmového kroužku	počet respondentů
Atletika (ve Vsetíně chybí kvalitní stadion / plocha pro atletiku)	14
Taneční kroužek pro děti od 3 let, moderní tanec	8
Krasobruslení	5
Zumba pro děti od 4 / 5 let	4
Basketball	4
Jízda na koni	4
Technicky zaměřený kroužek	2
Dance aerobic	2
Kvalitní plavecká výuka	2
Moderní / sportovní gymnastika	2
Aquabelly	1
Aikido	1
Přírodovědný kurz	1
Tai - bo pro děti	1
Break dance pro děti	1

Tabulka 15: Kroužky, které by chtěli rodiče pro děti

Dalších cca 25 % rodičů neuvádí přímo druh zájmového kroužku, ale názor ohledně nabídky kroužků ve Vsetíně.

Spokojenost s nabídkou: *jsme spokojeni, nabídka je pestrá či dostatečná, momentálně nic nepostrádám, vše, co potřebujeme, ve Vsetíně je nebo nabídek je dost, jedná se spíše o finanční stránku;* atd.

Nespokojenost s nabídkou: *spousta kroužků je až pro děti od 5 / 6 let a pro mladší NE; malá nabídka pro děti od 3 let; nabídku nevyužíváme; chybí informovanost, nevím, nepřemýšlel jsem o tom; jistě by se něco našlo, bruslení pro veřejnost ve zcela nevhodných hodinách a venkovní plocha nefunguje;* atd.

Ostatní zajímavé názory, např.:

- *nic nás nenapadá, ale zkvalitňovat a rozšiřovat se dá vše;*
- *vzhledem k naší vytíženosti bychom uvítali víc kroužků v rámci družiny a více kroužků tance pro děti v rámci školy;*
- *bojím se toho, že městské děti za pár let nebudou umět třeba ani přitlouct hřebík, ... v bytě dnes nemají žádné takové povinnosti, tak by možná nebyl k zahazení nějaký takový, kde by se naučily pár praktických věcí do života;*

- *více kroužků pro děti do 6 let (výtvarné, sportovní, hudební), větší informovanost – propagace akcí pro děti, většinou musím akce sama aktivně / složitě hledat nebo se to dovím náhodou, že se něco koná, kvalita kroužků – odbornost instruktorů je na nízké úrovni, časy kroužků – začátek v 15.00 hod. nebo 15.30 hod. je absolutně nesmyslné, nedá se to stíhat.*

6.2 Výsledky a jejich interpretace, doporučení

Na začátku výzkumu jsme si stanovili výzkumné otázky (viz podkapitola 5.2). K jednotlivým výzkumným otázkám se vztahují vybrané položky z dotazníku.

Výzkumná otázka č. 1:

Jaká je informovanost rodičů o nabídce zájmových činností dětí předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně?

U první výzkumné otázky, ke které se vztahuje otázka č. 6, jsme se zaměřili, zda jsou rodiče dostatečně informováni o nabídce zájmových činností pro jejich děti. Z celkových výsledků dotazníkového šetření jsme se dověděli, že skoro tři čtvrtiny rodičů je o možnostech nabízených zájmových kroužků ve Vsetíně dostatečně informovaná. Jsme příjemně překvapeni, že většina respondentů nabídky využívá a zároveň je pro ně důležité, aby jejich děti navštěvovaly nějaké zájmové kroužky. Dle našeho názoru, je to pro ně velmi přínosné, neboť děti v kroužcích rozvíjí své schopnosti, dovednosti, poznávají nové kamarády a celkově smysluplně využívají svůj volný čas.

Výzkumná otázka č. 2:

Jakým způsobem a s kým nejraději děti tráví svůj volný čas?

K této výzkumné otázce se vztahují otázky č. 7 a 8. Z vyhodnocení dotazníků jsme získali informace, s kým nejraději tráví děti svůj volný čas a co ve volném čase dělají děti rády. Děti předškolního věku nejvíce upřednostňují kontakt s rodiči, takže na prvním místě to jsou aktivity s rodiči. Předškolní děti navštěvují většinou mateřskou školu, kde navazují první kontakty s kolektivem, takže další činnost, kterou preferují je hraní si venku s kamarády nebo navštěvování zájmových kroužků.

Mezi hlavní zájmy dětí mladšího školního věku patří především hra s kamarády a sport. Na třetím místě skončila činnost hraní her na počítači, což nás moc nepřekvapilo, neboť dnešní děti mají velmi snadný přístup k počítači, internetu či televizi, jak doma, tak ve škole či jiných organizací, jako jsou knihovny nebo informační střediska. Z výzkumu vyplývá, že knihovna je nejvyužívanější institucí mezi dětmi, ale záliba ve čtení je u dětí na posledním místě. V tomto období je určitě četba knih velmi významná, neboť se díky ní rozvíjí slovní zásoba, představivost a fantazie a prohlubují se znalosti.

V rámci druhé výzkumné otázky dále z provedeného šetření vyplývá, že nejraději děti tráví svůj volný čas s kamarády. Nicméně když jsme rozdělili děti do kategorií – děti předškolního a mladšího školního věku – vyplývá z dotazníkového šetření, že menší děti v předškolním věku jsou ještě stále fixované na rodinu, máme tím na mysli, ne jenom rodiče, ale i sourozence. Za to děti starší, navštěvující základní školu, se od rodiny už postupně odpoutávají a raději tráví svůj volný čas v kolektivu svých vrstevníků.

Výzkumná otázka č. 3:

Jaké zájmové kroužky děti navštěvují?

Pro odpověď na tuto třetí výzkumnou otázku vycházíme z otázek č. 6, 9, 10 a 11. Ve výzkumu 86 % dotazovaných uvádí, že jejich děti navštěvují nějaký zájmový kroužek. Nejoblíbenějšími zájmovými kroužky, jak u dětí předškolního, tak u dětí mladšího školního věku, jsou kroužky sportovní. Jakýkoliv pohyb je u dítěte velmi důležitý. Pravidelný pohyb snižuje nemocnost či nárůst obezity u dětí. Mezi různými druhy sportů většina dětí nejvíce volí plavání. Plavat by se mělo naučit každé dítě, neboť tento druh činnosti podporuje u dětí kondici a vytrvalost.

Hudební a taneční kroužky patří u dětí mezi další oblíbené zájmové činnosti. Předškolní děti většinou navštěvují hudební školičky (např. na Vsetíně je pro ně otevřená Hudební škola Yamaha nebo Přípravná hudebně-pohybová výchova na ZUŠ Vsetín). Zde se děti učí základům hudební výchovy či hře na rytmické hudební nástroje. Později mohou děti pokračovat a studovat zvolený obor na ZUŠ. Také tanec rozvíjí v dětech muzikálnost a dále přináší zábavu, radost a uvolnění.

V rámci tohoto dotazníkového šetření nejsou výtvarné kroužky dětmi příliš navštěvované. Dále i výuka cizích jazyků u předškolních dětí není nijak oblíbená, více ji využívají děti na základní škole. 20 % ze všech respondentů uvádí, že jejich dítě navštěvuje mimo výuku na základní škole, tedy jazykový kurz.

Děti předškolního věku navštěvují nejčastěji kroužky dvakrát týdně a děti mladšího školního věku se kroužkům věnují převážně třikrát týdně.

Celkově jsou dětmi nejvíce navštěvované zájmové kroužky, které organizují základní či mateřské školy a zařízení ALCEDO – středisko volného času.

Výzkumná otázka č. 4:

Je nabídka zájmových kroužků pro děti ve Vsetíně dostatečná?

K této výzkumné otázce se vztahují otázky č. 15, 16 a 17. S nabídkou zájmových kroužků je více než polovina dotazovaných velmi spokojená. Ostatní respondenti jsou s nabídkou buď spokojeni částečně nebo vůbec.

8 % ze všech respondentů uvádí, že do zájmového kroužku jezdí mimo město Vsetín, jedná se hlavně o kroužek plavání. Důvodem, proč jezdí rodiče s dětmi za plaváním mimo město, jsou lepší instruktoři.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že ve Vsetíně chybí kvalitní zázemí pro atletiku a v zimním období fungující plocha na bruslení nebo více možností pro bruslení pro veřejnost na Zimním stadionu Na Lapači a větší nabídka zájmových kroužků pro nejmenší děti od tří let.

Doporučení:

V rámci zmapování nabídky zájmových kroužků pro děti předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně usuzujeme, že nabídka pro děti starší cca šesti let je velmi pestrá a kvalitní. Co považujeme za méně dostatečné, jsou zájmové kroužky pro děti od tří let. Rodiče dětí předškolního věku ve Vsetíně postrádají v nabídce taneční kroužky pro děti od tří let (např. moderní styly, break dance, dance aerobic, zumba, latinsko-americké tance nebo orientální tance). Doporučujeme tedy rozšířit především nabídku kroužků pro děti ve věku od tří let.

ZÁVĚR

Cíl bakalářské práce byl zaměřen na zmapování nabídky zájmových činností pro děti předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně. Dále metodou dotazníkového šetření jsme se snažili zjistit, zda jsou rodiče těchto dětí o dosavadní nabídce dostatečně informováni, zda ji s dětmi využívají a čím je potřeba nabídku zájmových činností ve Vsetíně doplnit. V rámci výzkumného šetření jsme oslovili dvě základní školy a dvě mateřské školy ve Vsetíně. Spolupráce se školami hodnotíme jako výbornou.

Myslíme si, že námi stanovený cíl se podařilo naplnit. Zjistili jsme, že v informovanosti rodičů dětí předškolního a mladšího školního věku o nabídce zájmových činností ve Vsetíně nejsou podstatné rozdíly, to znamená, že rodiče obou skupin dětí jsou dostatečně informováni o nabídkách zájmových kroužků. Zároveň je velmi pozitivní zjištění, že většina dotázaných rodičů obou skupin dětí nabídek zájmových kroužků využívá a že je pro ně důležité, aby jejich děti zájmové kroužky navštěvovaly.

Jako další pozitivní výsledek hodnotíme, že je nabídka zájmových kroužků ve Vsetíně dostatečně pestrá a motivující nejen pro děti mladšího školního věku, ale také pro děti předškolního věku. Za drobný nedostatek považujeme nižší nabídku zájmových kroužků pro děti předškolního věku v porovnání s nabídkou kroužků pro děti mladšího školního věku.

Kladně hodnotíme také to, že ve městě Vsetín nabízí zájmové kroužky několik organizací, tedy nejen základní, mateřské školy a Středisko volného času, ale také například mateřské centrum, tělovýchovné jednoty či městská knihovna, kde je dostatek kvalifikovaných pedagogických pracovníků.

Z odpovědí získaných při dotazníkovém šetření můžeme odvodit, že rodiče obou skupin dětí jsou vcelku s nabídkou zájmových kroužků spokojeni.

Během realizace dotazníkového šetření jsme se setkali nejen s ochotou a vstřícností, ale také s odmítnutím. Jsme však velmi potěšeni zájmem náhodně vybraných škol a zúčastněných rodičů.

Zpracováním bakalářské práce jsme splnili hlavní cíl, a to sestavení podrobného přehledu volnočasových zařízení ve Vsetíně a jejich nabídek kroužků.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČAČKA, Otto, 1997. *Psychologie dítěte*. Tišnov: Sursum. ISBN 80-85799-03-0.
- [2] GAVORA, Peter, 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-79-6.
- [3] HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ, 2008. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-473-1.
- [4] HOFBAUER, Břetislav, 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-927-5.
- [5] HRADEČNÁ, Marie et al., 1998. *Vybrané problémy sociální pedagogiky*. Praha: Karolinum, nakladatelství Univerzity Karlovy. ISBN 80-7184-015-7.
- [6] CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [7] LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ, 2006. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada. ISBN 80-247-1284-9.
- [8] MATĚJČEK, Zdeněk a Marie POKORNÁ, 1998. *Radosti a strasti: předškolní věk, mladší školní věk, starší školní věk*. Jinočany: H+H. ISBN 80-86022-21-8.
- [9] NĚMEC, Jiří et al., 2002. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido. ISBN 80-7315-012-3.
- [10] PÁVKOVÁ, Jiřina et al., 2008. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-423-6.
- [11] PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ, 2003. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-772-8.
- [12] ŘÍČAN, Pavel, 2004. *Cesta životem*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-829-5.
- [13] SPOUSTA, Vladimír et al., 1996b. *Kapitoly z pedagogiky volného času*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-1274-9.

- [14] SPOUSTA, Vladimír et. al., 1996a. *Metody a formy výchovy ve volném čase: kultura a umění ve výchově*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-1275-7.
- [15] ŠPAŇHELOVÁ, Ilona, 2004. *Dítě v předškolním období*. Praha: Mladá fronta. ISBN 80-204-1187-9.
- [16] VÁGNEROVÁ, Marie, 2005. *Vývojová psychologie I: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0956-8.
- [17] ČAČKA, Otto, 1997. *Psychologie dítěte*. Tišnov: Sursum. ISBN 80-85799-03-0.

Internetové zdroje:

- [18] ALCEDO – středisko volného času Vsetín. *Přehled kroužků* [online]. [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: <http://www.alcedo-vs.cz/krouzky/prehled-krouzku.html>
- [19] Dům kultury Vsetín, ©2013. *Divadlo dětem* [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.dkvsetin.cz/clanky/13-divadlo-detem>
- [20] Helen Doron, ©1997-2011. *Helen Doron – pobočka Vsetín* [online]. [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://www.helendoron.cz/pobocky/vsetin>
- [21] Hudební škola YAMAHA, ©2008. *Pobočky* [online]. [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://www.yamahazlin.cz/?q=skoly>
- [22] Kino Vatra, ©2013. *Pro děti* [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.kinovatra.cz/pro-deti>
- [23] Masarykova veřejná knihovna Vsetín, ©2008-2013. *Akce v knihovně* [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.mvk.cz/knihovna/vsetin/vypis-akci-10065/>
- [24] Město Vsetín. *O našem městě* [online]. [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <http://www.mestovsetin.cz/mesto.asp?p1=6517>
- [25] Rodinné a mateřské centrum Vsetín. *O nás* [online]. [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://www.slunicko-vsetin.cz/node/98>
- [26] Skauti a skautky Vsetín. *Veřejnost* [online]. [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://www.skauti.cz/index.php?view=75&stitle=Verejnost>

- [27] Tělocvičná jednota Sokol Vsetín. *All Style Unit* [online]. [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://www.sokolvsetin.cz/?q=allstyleunit>
- [28] Tělocvičná jednota Sokol Vsetín. *Oddily* [online]. [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://www.sokolvsetin.cz/?q=taxonomy/term/9%208%2010%2018%2011>
- [29] Tenis Zbrojovka Vsetín. *Tenisová škola* [online]. [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://www.tenisvsetin.cz/tenisova-skola>
- [30] Tradiční Karate Vsetín, ©2013. *Oddíl tradičního KARATE Vsetín* [online]. [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: <http://www.karatevsetin.estranky.cz/clanky/tradicni-karate/>
- [31] VEMESTE, ©2008-2013. *Mladší školní věk a jeho problematika* [online]. 27. května 2011 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: <http://www.vemeste.cz/2011/05/mladsi-skolni-vek-a-jeho-problematika/>
- [32] VEMESTE, ©2008-2013. *Život dítěte předškolního věku* [online]. 5. dubna 2011 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: <http://www.vemeste.cz/2011/04/zivot-ditete-predskolniho-veku/>
- [33] Vsetínská sportovní. *O nás* [online]. [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://www.vsetinskasportovni.cz/o-nas/kontakty.html>
- [34] Základní umělecká škola Vsetín, ©2013. *Studijní obory* [online]. [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://www.zus-vsetin.org/cz/3-studijni-obory.html>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

%	procento
abs.	absolutní (četnost)
aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
ml.	mladší (školní věk)
např.	například
PC	počítač
rel.	relativní (četnost)
TJ	tělovýchovná jednota
MŠ	mateřská škola
tzv.	to znamená
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Graf 1: Respondenti dle jednotlivých ZŠ a MŠ (rel. četnost)

Graf 2: Výzkumný vzorek dle vzdělání (rel. četnost)

Graf 3: Počet dětí předškolního věku v rodině respondentů (abs. četnost)

Graf 4: Počet dětí mladšího školního věku v rodině respondentů (abs. četnost)

Graf 5: Informovanost respondentů o nabídce zájmových činností pro děti (rel. četnost)

Graf 6: Informovanost a využívanou nabídky zájmových činností (rel. četnost)

Graf 7: S kým tráví děti nejraději volný čas (abs. četnost)

Graf 8: S kým tráví děti nejraději volný čas dle rozdělení do skupin (rel. četnost)

Graf 9: Co dělají děti rády ve svém volném čase (rel. četnost)

Graf 10: Co dělají děti rády ve svém volném čase dle rozdělení do skupin (rel. četnost)

Graf 11: Druh zájmových kroužků (rel. četnost)

Graf 12: Druh sportovního kroužku (rel. četnost)

Graf 13: Kolikrát týdně dítě navštěvuje kroužky (rel. četnost)

Graf 14: Důvod přihlášení dítěte do zájmového kroužku (rel. četnost)

Graf 15: Důvod přihlášení dle rozdělení do skupin (rel. četnost)

Graf 16: Co ovlivňuje přihlášení dítěte do kroužku (rel. četnost)

Graf 17: Důležitost navštěvování dětí zájmových kroužků (rel. četnost)

Graf 18: Návštěva zájmových kroužků mimo město Vsetín (abs. četnost)

Graf 19: Spokojenost s nabídkou zájmových kroužků ve Vsetíně (rel. četnost)

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Zastoupení respondentů (rodičů) dle jednotlivých ZŠ a MŠ

Tabulka 2: Struktura výzkumného vzorku dle pohlaví

Tabulka 3: Struktura výzkumného vzorku dle věku

Tabulka 4: Počet dětí předškolního věku

Tabulka 5: Přehled počtu respondentů a počtu dětí respondentů

Tabulka 6: Přehled jiných organizací

Tabulka 7: S kým tráví děti nejraději volný čas dle rozdělení do skupin

Tabulka 8: Co dělají děti rády ve svém volném čase dle rozdělení do skupin

Tabulka 9: Návštěva zájmových kroužků

Tabulka 10: Druh zájmových kroužků

Tabulka 11: Druh sportovního kroužku

Tabulka 12: Důvod přihlášení dítěte do zájmového kroužku

Tabulka 13: Důvod přihlášení dítěte do zájmového kroužku dle rozdělení do skupin

Tabulka 14: Zájmové kroužky mimo město Vsetín

Tabulka 15: Kroužky, které by chtěli rodiče pro děti

SEZNAM PŘÍLOH

- PI Souhrnná tabulka kurzů pro děti předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně
- PII Dotazník

**PŘÍLOHA P I: SOUHRNNÁ TABULKA KURZŮ PRO DĚTI
PŘEDŠKOLNÍHO A MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU VE VSETÍNĚ**

Instituce	Název aktivity	Doporučený věk
Základní školy	Florbal, házená Sportovní pohybovky / hry Sportovní gymnastika Pěvecký kroužek Výtvarný kroužek, keramika Dramatický kroužek Výuka cizího jazyka	6 - 12 let / 1. stupeň ZŠ
Mateřské školy	Pěvecký sboreček Hra na flétnu Výtvarný kroužek, keramika	4 - 6 let
ALCEDO - středisko volného času Vsetín	Cvičení rodičů s dětmi Plavání Valášek	od 2 let od 3 let 3 - 6 let
Pro předškolní děti	Lyžařská škola Keramika pro rodiče s dětmi Veselé pískání - flétničky Chovatel Keramická školička Vrabčáci Výtvarná školička Hra na housle Školka karate	od 4 let od 4 let 4 - 6 let 4 - 6 let 4 - 6 let 4 - 7 let 4 - 7 let od 5 let od 5 - 6 let
ALCEDO - středisko volného času Vsetín	Výuka cizího jazyka Mladý šikulka - modelářství Základy lezení Hra na hudební nástroje (flétna, klávesy, kytara, saxofon, aj.) Sportovní aktivity (florbal, moderní gymnastika, plavání, lyžařská škola, snowboard, aj) Tance (orientální, hip - hop, zumba, break dance, aj.) Výtvarná výchova Keramika Strípek Kurz studijní kresby a malby Digitální a klasické fotografie Práce s kůží, Šikovné ručička Počítačová grafika, web design Cirkus Fokus Netradiční hry a aktivity	od 6 / 7 let od 6 let 6 - 12 let od 7 let od 7 / 8 let od 7 / 8 let od 7 let 7 - 12 let od 10 let od 10 let od 10 let od 10 let od 10 let od 10 let
Pro děti mladšího školního věku		

Základní umělecká škola Vsetín	Přípravná hudebně - pohybová výuka	od 5 let
	Hudební, taneční, literárně - dramatický a výtvarný obor	od 6 / 7 let
TJ Sokol Vsetín	Sport pro všechny	od 3 let
	Sportovní gymnastika	od 4 let
	All Style Unit - taneční oddíl	od 5 let
	Stolní tenis	od 7 let
Rodinné a mateřské centrum Vsetín	Valášek (pohybové a hudební aktivity)	od 2 let
	Příměstské letní tábory	od 5 - 10 let
Junák - svaz skautů a skautek, středisko Vsetín	Oddíl Vlčata, Lvičata - pro chlapce	od 7 - 11 let
	Oddíl Světlušky - pro holky	od 7 - 11 let
Vsetínská sportovní Valašský hokejový klub FC klub Vsetín Tenis Zbrojovka Vsetín Nohejbal klub Vsetín	Škola bruslení	od 4 let
	Jízda na skateboardu	od 3 let
	Hokejová příprava	od 4 let
	Hokej	od 6 / 7 let
	Fotbalová příprava	od 4 let
	Fotbal	od 6 / 7 let
	Tenisová škola Nohejbal	od 4 let od 5 let
Folklorní soubory	Malá Jasénka	od 4 let
	Malý Vsacánek	od 3 - 7 let
	Vsacánek	od 7 - 14 let
Helen Doron, pobočka Vsetín	Výuka angličtiny	od 3 měsíců - 14 let
Hudební škola YAMAHA, pobočka Vsetín	První krůčky k hudbě	od 18 měsíců - 4 let
	Rytmické krůčky	od 4 - 6 let

Legenda:

	Zájmové kroužky pro děti předškolního věku (od cca 4 / 5 let)
	Zájmové kroužky pro děti mladšího školního věku (od 7 let)
	Zájmové kroužky zaměřené pro nejmenší děti od 3 let

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Vážení rodiče,

dovoluji si Vás oslovit a požádat o laskavé vyplnění tohoto dotazníku, který bude podkladem pro výzkumnou část mé bakalářské práce na téma „**Volný čas a zájmová činnost dětí předškolního a mladšího školního věku ve Vsetíně**“. Cílem tohoto dotazníku je zefektivnění nabídky zájmových kroužků pro děti ve Vsetíně.

Ujišťuji Vás, že tento dotazník je anonymní, vyplňte jej, prosím, pravdivě a zodpovědně.

Děkuji Vám za Váš čas věnovaný vyplňování dotazníku a za Vaše náměty a spolupráci.

Petra Pastorková

studentka 3. ročníku Sociální pedagogiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně

1. **Pohlaví (rodiče):** muž žena
2. **Věk (rodiče)** 21 – 30 let 31 - 40 let 41 a více let
3. **Nejvyšší dosažené vzdělání**
 základní středoškolské s maturitou
 vyučen(a) vyšší odborné vysokoškolské
4. **Počet dětí předškolního věku v rodině: (3 – 6/7 let)**
 žádné jedno dvě tři
5. **Počet dětí mladšího školního věku v rodině: (7 – 11/12 let)**
 žádné jedno dvě tři

6. Jste dostatečně informováni o nabídce zájmových činností pro Vaše dítě / děti ve městě Vsetín?

ANO NE

V níže uvedeném přehledu zařízení / agentur / souborů, které se zabývají zájmovými činnostmi ve Vsetíně, zakřížkujte, prosím u každé položky Vaši odpověď.

	Známe/využíváme	Známe/nevyužíváme	neznáme
Alcedo – Středisko volného času	☐	☐	☐
Základní umělecká škola Vsetín	☐	☐	☐
Zimní a fotbalový stadion, Skate park – zařízení provozující společnost Vsetínská sportovní	☐	☐	☐
TJ Sokol Vsetín	☐	☐	☐
Nohejbal klub Vsetín	☐	☐	☐
Tenis Zbrojovka Vsetín	☐	☐	☐
Tradiční karate Vsetín	☐	☐	☐
Rodinné a mateřské centrum Vsetín (Sluníčko)	☐	☐	☐
Yamaha - Hudební škola Vsetín	☐	☐	☐
Helen Doron Vsetín – výuka anglického jazyka	☐	☐	☐
Mateřská škola / Základní škola – nabídka kurzů pro děti	☐	☐	☐
Jasénka / Vsacan – folklórní tanec, zpěv	☐	☐	☐
All Style Unit Vsetín – výuka moderního tance	☐	☐	☐
Junák – svaz skautů a skautek, středisko Vsetín	☐	☐	☐
Masarykova veřejná knihovna Vsetín (vč. dětských odd.)	☐	☐	☐
Dům kultury Vsetín – divadla pro děti	☐	☐	☐
Kino Vatra Vsetín – filmové představení pro děti	☐	☐	☐

jiné – uveďte

7. S kým tráví Vaše dítě / děti nejraději volný čas? *Prosím, zvolte jen jednu možnost.*

- sám / sami
- s kamarády / spolužáky
- se sourozenci
- s rodiči
- jiné – uveďte

8. Co dělá rádo Vaše dítě / děti ve svém volném čase? *Můžete zvolit více možností.*

- sledování televize
- hraní her na počítači
- čtení knih
- hraní si venku s kamarády
- sportování
- navštěvování zájmového kroužku
- aktivity s rodiči
- jiné – uveďte

9. Navštěvuje Vaše dítě ve svém volném čase zájmové kroužky?

- ANO
- NE *(Pokud odpovíte záporně, pokračujte v odpovědích od otázky č. 16!!!)*

10. Pokud jste v otázce č. 9 odpověděli ANO, uveďte jaké navštěvuje dítě zájmové kroužky:

Můžete zvolit více možností.

Děti předškolního věku (3 – 6/7 let):	Děti mladšího školního věku (7 – 11/12 let):
A. pohybové – sportovní:	A. pohybové – sportovní:
☐ plavání ☐ fotbal ☐ hokej ☐ nohejbal ☐ tenis ☐ atletika ☐ judo ☐ karate ☐ házená ☐ jiné – uveďte	☐ plavání ☐ fotbal ☐ hokej ☐ nohejbal ☐ tenis ☐ atletika ☐ judo ☐ karate ☐ házená ☐ jiné – uveďte
B. hudební:	B. hudební:
☐ pěvecký kroužek ☐ hra na hudební nástroj ☐ taneční kroužek	☐ pěvecký kroužek ☐ hra na hudební nástroj ☐ taneční kroužek
C. výtvarné:	C. výtvarné:
☐ keramika ☐ malování ☐ modelování ☐ jiné – uveďte	☐ keramika ☐ malování ☐ modelování ☐ jiné – uveďte
D. jazykové:	D. jazykové:
☐ jazykový kurz jaký	☐ jazykový kurz jaký
E. jiné – uveďte	E. jiné – uveďte

11. Jak často dítě zájmové kroužky navštěvuje?

- Děti předškolního věku: 1 x týdně 2 x týdně 3 x týdně vícekrát
Děti mladšího školního věku: 1 x týdně 2 x týdně 3 x týdně vícekrát

12. Proč jste do zájmového kroužku dítě přihlásili? Prosím, zvolte jen jednu možnost.

- dítě si kroužek vybralo samo, má o něj zájem
 kroužek jsme vybrali sami po dohodě s dítětem - dle jeho zájmů
 kroužek jsme vybrali sami – dle našeho uvážení
 do kroužku chodí kamarádi, tak ho chce dítě zkusit
 jiný důvod – uveďte jaký

13. Co rozhoduje o tom, zda do kroužku dítě přihlásíte? Můžete zvolit více možností.

- náplň kroužku
 cena kroužku
 den konání kroužku
 jiný důvod – uveďte jaký

**14. Je pro Vás důležité, aby dítě navštěvovalo nějaké zájmové kroužky?
Prosím, uveďte důvod?**

.....
.....

15. Jezdíte s dítětem na nějaký zájmový kroužek mimo město Vsetín?

- ANO NE

Pokud jste odpověděli ANO, uveďte, prosím, o jaký kroužek se jedná:

.....

16. Jste s nabídkou zájmových kroužků ve městě Vsetín spokojeni?

- ANO NE ČÁSTEČNĚ

17. Co postrádáte v nabídce zájmových kroužků ve městě Vsetín?

Nabídku bych doplnil(a) o:

.....

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku.